

VERSLAG

OVER HET

Bestuur en den Toestand

DER ZAKEN

VAN DE

STAD TURNHOUT

door het Collegie van Burgemeester en Schepenen
aan den Gemeente-Raad
in zijne zitting van 7 October 1901 voorgedragen

TURNHOUT

BOEKDRUKKERIJ JOSEPH SPLICHAL

Mijne Heeren

In uitvoering van het artikel 70 der gemeentewet, dragen wij UEd. het verslag voor over het bestuur en den toestand onzer stadszaken, over het dienstjaar 1900-1901.

TITEL I.

Staat der Bevolking.

In 1900 is onze bevolking nog een weinig aangegroeid.

Immers van 20628 inwoners, die de stad telde op 31 December 1899, is zij geklommen in 1900 tot 20945, verdeeld in 10258 mannen en 10687 vrouwen.

Burgerlijke Stand.

GEBOORTEN, STERFGEVALLEN, HUWELIJKEN, EGHTSCHEIDINGEN, ERKENNING EN WETTIGING VAN KINDEREN.

Eenige opgaven, geput uit de jaarlijksche Statistiek over de beweging der bevolking en van den burgerlijken stand, zullen UEd. deswegens verder inlichten.

Van de sterfgevallen in 1899 telt men er :

	MANNEL.	VROUWEL.
Onder 1 jaar	69	58
Van 1 tot 7 jaren	23	19
Van 7 tot 15 »	5	5
Van 15 tot 21 »	11	6
Van 21 tot 50 »	30	35
Boven de 50 »	74	83
	<u>212</u>	<u>206</u>
	Totaal	418

Overleden in Januari	36
» » Februari	36
» » Maart	67
» » April	38
» » Mei	27
» » Juni	26
» » Juli	31
» » Augustus	29
» » September	32
» » October	46
» » November	16
» » December	31
	<u>Totaal 418</u>

Verschil in meer in min		JAREN			
1899	1900	395	383	MANNELIJKE	GETAL GEDOORTEN
419	384	383	384	VROUWELIJKE	
		803	778	TOTAAL	
		218	212	MANNELIJKE	GETAL STERFGE- VALLEN
		235	206	VROUWELIJKE	
		453	418	TOTAAL	
		00	00	Meerder gestorven dan geboren	
		350	360	Meerder geboren dan gestorven	
		13	12	MANNELIJKE	GETAL DOOD GEMOEN in de geboorten of sterfgevallen niet begrepen
		11	8	VROUWELIJKE	
		26	20	TOTAAL	
<p>AANMERKINGEN</p> <p>In 1900 zijn hier ter stede 15 personen overleden die geen deel van de bevolking maakten, terwijl er 5 die hier woonachtig waren, elders overleden zijn.</p> <p>Tusschen de 7-8 geboorten zijn er 27 onwettige kinderen, waarvan 11 mannelijke en 16 vrouwelijke.</p> <p>In 1900 zijn hier 5 kinderen geboren die geen deel der bevolking maakten; 4 zijn er elders geboren die aan Turnhout's bevolking toe- hooren.</p>					

Volgens opgaaft zijn er gestorven in 1899 tengevolge van :

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Aangeboren krachteloosheid	3	2
Typhuskoorts	10	10
Kroep	1	7
Kinderbedziekten	0	4
Longtering	25	17
Andere slepende borstziekten	1	0
Luchtpijpontsteking, longontsteking, fleuris en acute ziekte der adem- halingswerktuigen	35	41
Hartziekten	16	15
Darmontsteking, buikloop	41	25
Ongevallen, moord en zelfmoord	13	0
Andere ziekten	65	85
Onbekende oorzaken	2	0
	<hr/>	<hr/>
	212	206

Overeenkomend getal 418

HUWELIJKEN.

Het getal huwelijken was 153.

OUDERDOM DER GEHUWDEN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Beneden de 18 jaren	0	6
Van 18 tot beneden 21 jaren	20	29
» 21 » 25 »	50	43
» 25 » 30 »	53	47
» 30 » 35 »	16	12
» 35 » 50 »	9	13
» 50 ten minste	5	3
	<hr/>	<hr/>
	153	153
Totaal	306	

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Erkend na het opmaken der geboorteakte	0	1
Erkend en gewettigd in de huwelijksakte	8	11
	<hr/>	
	20	

VERANDERING VAN WONING.

De personen die van 1 Januari tot en met 31 December 1900 onze stad of haren buitenkring kwamen bewonen, worden onderverdeeld als volgt:

Van andere gemeenten van het rijk : 416 mannen. 443 vrouwen.
Van buiten 's lands :

Uit Duitschland	0	»	3	»
Uit Holland	25	»	27	»
Uit Frankrijk	12	»	13	»
Uit Engeland	2	»	0	»
Uit Afrika	1	»	0	»
	<hr/>		<hr/>	
	456		486	

942

Zijn van hier vertrokken :

Naar andere gemeenten van het rijk: 433 mannen, 516 vrouwen.

» » koninkrijken en landen :			
» Duitschland	1	»	0
» Holland	3	»	6
» Frankrijk	15	»	6
» Engeland	3	»	7
» Nederlandsch Indië	1	»	0
» Afrika	3	»	0
	459		535

991

Zoodat er 3 mannen en 49 vrouwen meerder zijn vertrokken dan komen wonen.

REGISTERS DER BEVOLKING.

Ingevolge de algemeene volkstelling van 31 December 1900, zijn de registers ad hoc moeten worden vernieuwd. Zij zijn ten getalle van vijftien, ieder van vier honderd bladen, en werden aangenomen voor den prijs van 380 frank, door den heer Aug. Van Eekert, boekbinder ter stede.

Volgens ministerieele onderrichting zal daarbij nog komen het algemeen index, bestaande uit de persoonlijke kaarten van al de inwoners.

VOLKSTELLING.

De algemeene volkstelling, ten gepasten tijde geëindigd, werd gedaan door zestien beambten.

Zij geeft voor uitkomst eene bevolking van 20887 inwoners, verdeeld in 10181 mannen en 10706 vrouwen, vormende 4261 huisgezinnen.

Onder opzicht der Belgische Nationaliteit zijn er 19897 inwoners in België en 148 in het buitenland geboren.

Er waren 842 inwoners van vreemde nationaliteit, waarvan er 479 in België en 363 in het buitenland werden geboren.

Op taalgebied bestatigde men dat 8431 mannen en 9064 vrouwen alleen nederlandsch spreken ; dat 976 mannen en 921 vrouwen de nederlandsche en de fransche taal machtig zijn ; 35 mannen en 10 vrouwen spreken nederlandsch, fransch en duitsch ; 15 mannen en 15 vrouwen spreken alleen fransch ; 9 mannen en 1 vrouw alleen duitsch ; 1 man en 1 vrouw fransch en duitsch ; 5 mannen en 13 vrouwen nederlandsch en duitsch.

715 personen van het mannelijk geslacht en 681 van het vrouwelijk, beneden de vijf jaren, zijn aanzien als nog geene taal machtig te zijn.

INBURGERING.

Slechts ééne verklaring van inboorlingschap, krachtens artikel 1 der wet van 16 Juli 1889, werd voor ons gedaan.

REGISTERS
VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

Deze worden met alle zorg en ter gansche voldoening der bevoegde overheden gehouden.

In het afgelopen dienstjaar werden aan de Societeit St.-Jan Francis Regis, ter benaerstiging van het wettigen van onechte verbintenissen, 71 uittreksels afgeleverd.

—•••••
TITEL II.

GEMEENTE-BESTUUR

—
Gemeente-Raad.

De heer F. Verrydt, Gemeente-Raadslid sedert ongeveer twintig jaren, gaf zijn ontslag hoofdens vertrek uit de stad.

In zitting van 13 november 1900 bracht de heer Burgemeester hem openbare hulde voor al hetgene hij, tot betrachting van het openbaar welzijn, gedurende tal van jaren had bijgedragen.

De Raad hield in het dienstjaar 1900-1901 twaalf zittingen, en verhandelde een-en-negentig zaken.

Daar de laatste volkstelling van 31 December 1900 heeft bewezen dat onze bevolking tot boven de 20,000 inwoners is gestegen, zal binnen den wettelijk bepaalden tijd, het getal onzer Raadsleden van 15 op 17 moeten worden gebracht, onverminderd de vier raadsleden, gelijkvormig de wet van 11 April 1895, rechtstreeks bij enkele stem te verkiezen door de burgers die, ingeschreven op de lijsten der gemeentekiezers, de voorwaarden vereenigen vereischt tot het verkiezen der nijverheids- en arbeidsraden.

College van Burgemeester en Schepenen.

Hetzelve onderging geene verandering.

Met de uitkomst der volkstelling zal ook het getal der heeren Schepenen met twee moeten vermeerderd worden.

Personeel en inrichting der Bureelen.

Zonder aanmerking.

Gemeente-ontvangst.

Deswegens is er geene verandering.

—•••••

Kiezerslijsten.

De algemeene Kiezerslijsten, voorloopig gesloten den 31 Augustus, bevatten :

KIEZERS	met 1 stem	met 2 stemmen	met 3 stemmen	met 4 stemmen
Voor den Senaat 3249	2380	468	401	
Voor de Provincie 3249	2380	468	401	
Voor de Kamer 3894	2989	483	422	
Voor de Gemeente 3064	2325	274	202	263

Gezwoornen.

De herziening van de lijst der personen, die de hoedanigheid bezitten om deel te maken der ge-zwoornen, is ten geschikten tijde geschied ; zij bevat 66 namen.

Kiezingen.

In het afgelopen dienstjaar hebben er geene verkiezingen plaats gehad.

Bestuurzaken, Stadsschriften, Archieven.

Zonder verandering.

Gemeentegoederen.

ROERENDE EN ONROERENDE.

Tot vollediging van het uitspreidingsveld, heeft de stad, na bemachting door de bestendige Deputatie, verleend in hare zitting van 12 oktober 1900, van den heer Pet. Jos. Kevelaers-Daniels, landbouwer, aangekocht een parceel hooiland, gelegen ter streek d'Horzelen te Papenbruggen, tegen de rivier De Aa.

Men betaalde hiervoor 2664 franks.

Een koninklijk besluit van 5 Juli 1901, machtigt tevens de stad Turnhout tot aankoop uit de hand, of desnoods bij onteigening, aan den prijs van 5698,12 fr. verschillende parceelen heidegrond ter streek « Domborgsheide, » ter grootte van 7 hectaren 59 aren 75 centiaren, bestemd tot aanleg eener drinkbaar watertapping.

Betwistbare zaken.

Geene.

Gemeentereglementen.

Daar het tijdsbestek van het meerendeel der plaatselijke belastingsreglementen was verlopen, zijn deze in Raadszittingen van 13 december 1900 en 4 februari 1901 herzien, en bij koninklijk besluit van 13 Meert

laatst behouden, te rekenen van 1 Januari 1901.

Zij behelzen belastingen :

1° Op paarden en ossen.

2° Op rijtuigen van weelde en dienstboden met livrei.

3° Op de openbare gemaklijkheden.

4° Op de kadastrale opbrengst der bebouwde eigendommen.

Ook zijn de desbetreffende verordenende beschikkingen goedgekeurd voor een termijn, eindigende den 31 December 1910, wat betreft de taksen onder n°s 1, 2 en 3, en voor een tijdsbestek eindigende den 31 December 1901, wat betreft de taks onder n° 4 vermeld.

Daarenboven is het reglement op het plaatsrecht ter markt voor allerlei koopwaren, dd^o. 20 December 1899, in Raadzitting van 22 Meert 1901 herzien, en heeft, bij afschaffing van deszelfs artikel 2, geleid tot belasting op de marktdagen van de artikelen der moeshovenierderij.

Wij deelen dit nieuw reglement mede onder de rubriek « ordonnantien en reglementen » TITEL IX.

TITEL III

GEMEENTE-INKOMSTEN.

Ontleding der gemeente-rekening van 1900 en waardeering der begrooting van 1902.

GEWONE EN BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

A. GEWONE.

Erfelijke inkomsten.

	Rekening.	Begrooting.
Huurprijzen van stadesigendommen . . .	6620.00	6620.—
Grasverpachting op het gemeentekerkhof . . .	30.—	30.—
Verkoop van hout, strooisel en schadden . . .	167.36	75.—

Gemachtigde heffingen, schattingen en belastingen.

	Rekening.	Begrooting.
7 bijvoegelijke centiem en op de belastingen :	5386.48	5350.—
7 opcentiem en voor 15 jaren	6351.82	6300.—
4 opcentiem en voor 10 jaren	3629.61	3600.—
5 opcentiem en voor 10 jaren	4537.—	4500.—
6 opcentiem en voor 52 jaren	4616.99	4600.—
15 opcentiem en voor 10 jaren	13611.05	13600.—
3 opcentiem en voor den dienst der wegenis	2722.20	2700.—
Schoolgelden in de lagere en aangenomene scholen	994.00	1000.—

	Rekening.	Begrooting.
Schoolgelden in de gemeente-bewaarschool	32.00	50.—
Opbrengst der plaatsen in de vleeschhal	273.—	300.—
Belasting op paarden en ossen	4521.60	4450.—
Id. op rijtuigen, op veeren of ricmen	3435.—	3400.—
Kohier van prestatien tot onderhoud der buurt- wegenis	3492.72	3400.—
Belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen 10 o/o	31913.30	32000.—
Bijkomende belasting id. id., 5 o/o	15956.65	16000.—
Belasting op draaiorgels, tenten, danszalen, enz.	3119.30	2500.—
Keurrechten op het slachtvleesch	2746.50	2400.—
Opbrengst van het ontsmettingstoestel	164.—	250.—

Andere gewone ontvangsten :

Aandeel in het gemeentefonds (wet 18 Juli 1860)	93080.67	86000.—
Id. id. id. (wet van 19 Augustus 1889)	20628.—	20628.—
Toelaag-Staat voor stads-teekenschool	2333.—	2333.—
Id. Provincie id.	1350.—	1350.—
Id. Provincie voor de stads-muziekschool.	1300.—	1300.—
Id. Staat id.	1300.—	1300.—
Id. Staat voor het lager onderwijs	21078.33	21000.—
Id. Provincie —	2967.—	3000.—
Id. Staat voor den dienst der bewaar- scholen	1575.—	1575.—
Id. Staat voor de huishoudingsklas bij stadsmeisjesschool 1/3	261.—	225.—
Toelaag-Provincie voor de gemeentelijke huis- houdingsklas	163.39	168.75
Eerste dividend van den buurtspoorweg Ant- werpen-Hoogstraeten-Turnhout	6370.—	6370.—
Tweede dividend id. id.	1547.37	1500.—

	Rekening.	Begrooting.
Dividend van het vermeerdert kapitaal op zelfde lijn in 1900	2001.09	1610.—
Dividend buurtspoorweg Turnhout-Arendonck	3906.39	4445.—
Div. Buurtspoorw. Turnhout-Moll-Westerloo.	3491.13	4488.—
Id. id. Eynthout-Sichem	102.84	204.—
Id. id. Turnhout-Hoogstraeten	—.—	2579.50
Opbrengst der akten van den burgerstand	118.86	150.—
Id. der pissijnen en privaten	140.—	140.—
Militaire logementen, enz.	60.—	1000.—
Wedergaaf door de boordeigenaars voor ambtshalve ruiming der rivieren en water- lopen.	—.—	100.—
Verschillende ontvangsten, interesten der spaar- kas, enz.	1775.65	600.—

B. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

Goed slot der vorige rekening	(1900) 61533.48	—.—
Overschot der vorige dienstjaren op de begroo- ting	—.—	143708.52
Overschot der eerste lichte bij de bankiers in 1900	—.—	249280.41
Verkoop van boomen op stadswegen	—.—	415.—
3 ^o korting der Staatstoelaag op riolen	—.—	61653.—
2 ^e id. Provincie voor het uitspreidingsveld	—.—	10000.—
Toelaag Staat id.	—.—	23500.—
Id. Provincie herkassieing der Otterstraat	—.—	20000.—
Intresten bij de bankiers op beschikbare gelden	—.—	38679.19
Vergunningen van grond voor begraafplaatsen op het gemeente-kerkhof.	3200.—	2000.—
5 opcentiemen gedurende 66 jaren.	4537.02	4500.—
Staangelden in de overdekte hal der Boter- markt.	1403.00	1400.—

	Rekening.	Begrooting.
Gevelgeld	27088.50	27000.—
3 o/o bebouwd kadastraal inkomen	9573.99	9500.—
Staangelden ter markt.	3205.—	3200.—
Stoomkrachten	2268.—	2200.—
Balcons	1056.—	1000.—
10 opcentiemen op grondlasten en personeel	7694.98	7700.—
Eerste lichting bij de bankiers op de leening van fr. 2,000,000. (afleg van vorige leeningen). 328,100.—		—.—
Tweede lichting tot aanleg der riolen en proefput der waterleiding	250.719.59	—.—
Intresten bij de bankiers, 4 ⁿ trimester 1899	14.998.90	—.—
Id. id. in 1900	47.671.19	—.—
10 Korting van den Staat op zijne toelaag voor het rioolnet	60.000.—	—.—
Toelaag Staat tot aanleg van den proefput	4.576.—	—.—
1/4 o/o Commissiegeld voor het plaatsen van titels door de bankiers te betalen	1.551.69	—.—
Toelaag der Provincie bij verhoogen der Schorvoirtstraat.	564.50	—.—

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

1. Kapittel. Huishoudelijk plaatselijk bestuur	23380.20	23836,50
2. » Publieke veiligheid en gezondheidsgesteltenis	40663.53	42659,20
3. Kapittel. Gemeentewerken	12911.01	14100.—
4. » Handel en scheepvaart	—.—	—.—
5. » Kazernceering, logement en transporten.	60.—	1000.—
6. » Openbare { Godshuizen 30400 — Weldadigheid { Armen 37150.— { Gem. fonds 2221.27 } 76279 45 { Onderhoud der bedelaars 1508.18 }		73452.63

	Rekening.	Begrooting.
7. Kapittel. Eeredienst.	4300.—	4300.—
8. » Openbaar onderwijs.	68497.65	68527 62
9. » Schoone kunsten	11965.50	11800.—
10. » Gevestigde schuld	245643.68	97466.59
11. » Regelingen.	932.04	1500.—
12. » Herhalingen	9301.53	2200.—
13. » Buitengewone uitgaven	186237.60	1700.—
14. » Verschillende uitgaven	3945.35	4675.—
15. » Nieuwe werken en bijzondere uitgaven.	317444.42	391354.82
Totaal fr. 1.001561.96		738572.41

UITKOMST DER BEGROOTING VAN 1902.

Ontvangsten	fr. 880927.37
Uitgaven	» 738572.41
Overschot.	fr. 142354.96

Leeningen.

Zonder verandering.

Financiële gesteltenis.

Wij bestatigen dat de opbrengst van ons aandeel in het gemeentefonds der afgeschafte octrooirechten nog steeds vermeerderd.

Zoo gaf hetzelfde in 1900 93080,67 fr., aldus eene vermeerdering van 1149,57 fr. tegen vorig jaar, en 10178,84 fr. tegen het cijfer der begrooting, 't zij 82901.83 fr. wettelijk minimum.

Het aandeel in het nieuw gemeentefonds der wet van 19 Augustus 1889 heeft over 1900 ook eene vermeerdering ondergaan van 1881 fr., genomen op de bevolking van 20628 inwoners à rato van één frank per inwoner.

Eindelijk hebben de posten der gewone opcentiemen voor hetzelfde dienstjaar, eene vermeerdering van 1687,15 fr. gegeven op de vermoedens.

Dit alles is van aard om den toestand onzer finantiën eenigszins te verbeteren.

In 1899 gaf één opcentiem 889,42 fr. Voor het jaar 1900 becijfert zich die opbrengst als volgt :

Grondlasten	fr.	420,01
Personcel	fr.	349,48
Patent	fr.	137,90
	Samen	fr. 907,39

Comptabiliteit.

BEGROOTING VAN 1901.

De bestendige Deputatie des Provincieraads keurde deze goed zooals zij werd voorgedragen, te weten :

In ontvangsten	fr.	1,051,646,40
In uitgaven	fr.	937,292,21
	Overschot	fr. 114,354,19

Rekening over 1900.

Deze bedraagt :

In ontvangsten	fr.	1,109,609,14
In uitgaven	fr.	1,001,561,96
	In overschot	fr. 108,047,18

Pensioenkas der toegevoegden.

De gebruikelijke opname van einde des jaars, gaf tot slot in 1900 :

Ontvangsten	fr.	2,112,81
Uitgaven	fr.	1395,75
	Goed slot	fr. 1017,26

Het kapitaal van die onderstandskas bedraagt thans 23405,69 fr.

TITEL IV

LIEFDADIGE GESTICHTEN.

Bureel van Weldadigheid.

De heer Maes Guil. heeft zijn mandaat als lid van het Bureel ten gepasten tijde zien vernieuwen.

Geneeskundige dienst.

Zonder verandering.

Roerende en Onroerende goederen.

Drie der huizingen, voortkomstig der gift C. Janssens, en gelegen op het Schorvoirt, zijn in boerewinning heraangelegd, en geven thans eene behoorlijke opbrengst.

Giften en Legaten.

Geene.

Aankoopingen, Verkoopingen, Mangelingen.

Het Arbureel werd gemachtigd tot verkoop aan de Stad van eene heide groot 1 hectaar, 75 aren, 70 centiaren, gelegen ter wijk O n^r 1114, en bestemd om ingelijfd te worden bij het uitspreidingsveld der rioolwaters.

Twee parcellen land, gelegen ter streek « Klein Beek » wijk N n^r 399 en 400, groot samen 43 aren 50 centiaren, gaven eenen onvoldoenden huurprijs.

Het Bureel verkreeg machtiging deze parcellen publiek te verkoopen.

Afleg en aanleg van kapitalen.

De som van 15000 fr.; vormende het legaat van wijlen den heer F. H. M. Van Hal, werd aangewend tot aankoop van titels der nieuwe stadsleening.

Comptabiliteit.

REKENING 1900.

Zij houdt in :

Ontvangsten	fr. 70,570,79
Uitgaven	fr. 55,193,29
	Overschot fr. 15,377,50

BEGROOTING 1901.

Deze werd vastgesteld in :

Ontvangsten	fr. 71,539,70
Uitgaven	fr. 68,170,75
	Overschot fr. 6,668,95

Onderstanden, uitdeelingen.

Wij ontleenen eenige cijfers aan de rekening van het Bureel over 1900, waaruit blijkt dat hooldzakelijk de volgende bedelingen werden gedaan :

In geld	fr. 10102,20
In brood	fr. 10821,55
In kleederen, lijnwaad, linnen, beddegoed	fr. 1002,13
Aan geneesmiddelen	fr. 3445,77
Aan jaarwedden der genees-heel- en vroedmeesters	fr. 3000.—
Aan mondkosten	fr. 13817,32
Aan huishuren	fr. 1993,—

In 1900 verleende de Stad eene gezamentlijke toelaag van fr. 37150,00.

Betwistbare zaken.

Geene.

G O D S H U I Z E N .

BESTUUR

In het Bestuur kwam geene verandering.

Tot de noodige vijfjarige vernieuwing is het mandaat van den eerwaarden heer P. F. Gebruers andermaal heringegaan.

Roerende en Onroerende Goederen.

Deswegens valt er niets bijzonders te vermelden.

Giften en Legaten.

Het Bestuur ontving een legaat van 500 fr. zonder eenigen last, ten voordeele van Ste-Elisabeth's Gasthuis, beschikt door wijle Fabrie Maria Catharina.

Aankoop, Verkoop, Mangelingen.

Verschillige overschotten der rechtmaking van de rivier « de Aa » zijn van de Provincie aan geringen prijs overgenomen.

De gedeeltelijke verkoopen van perceelen bouwland, tot bouwgrond geschikt, en waarvoor doorgaans eene hooge prijsbieding wordt gesteld, duren voort.

Tusschen dezen werd voor een deel bouwland, gelegen ter streek « De Smiskens » wijk O n°. 707, groot 7 aren 20 centiareen, een aanbod uit de hand gedaan van 300 fr. per are. Daar een aanbod werd gedaan van 330 fr. per are, besloot het Bestuur tot openbare verkooping, waarbij na bekomen machtiging, dit gedeelte 356 fr. per are heeft opgebracht.

Aflegging en Aanlegging van Kapitalen.

Al de beschikbare kapitalen zijn heraangelegd in Belgische rent 3 % of titels der Turnhoutsche leening aan denzelfden intrest.

Comptabiliteit.

De begrotingen voor 1901 behouden :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 839741,27	fr. 39727,50	fr. 13,77
Godshuis	fr. 43077,00	fr. 43036,25	fr. 40,75
Begijnhof	fr. 22155,32	fr. 22191,92	fr. 53,40

De rekeningen over 1900 bedroegen :

	Ontvangsten	Uitgaven	Overschot
Gasthuis	fr. 32752,62	fr. 25310,04	fr. 7442,58
Begijnhof	fr. 19609,29	fr. 19008,54	fr. 600,75
Godshuis	fr. 30382,33	fr. 27834,25	fr. 2548,08

Betwistbare zaken.

Nopens de onteigening der gronden van de celgevangenis, blijft deze zaak nog steeds ongeregeld.

Ook is het Bestuur in proces met de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen tot rechterlijke onteigening van grond in het Stocktakker, in voorzicht van aanleg der Buurtspoorlijn Turnhout-Hoogstraeten.

Begijnhof. — Fondatie en Infirmierij.

In de Fondatie werd 1 kostgangster onderhouden, terwijl in de Infirmierij 7 Begijnen werden verpleegd.

St. Elisabeth's Gasthuis.

Bij Koninklijk besluit van 9 October 1900 is het burgerlijk kruis van 1^e klas toegekend aan Zusters Elisabeth en Catharina, in de wereld Me-jufvrouwen Embrechts A. C. R. en Govers A. M., om meer dan veertig jaren zich gewijd te hebben aan de verpleging van den lijdenden evenmensch.

Er blijven steeds 20 Religieusen in het gesticht gebezigd.

De prijs van den onderhoudsdag werd voor 1901 op 1,78 fr. vastgesteld.

Men onderhield ten laste van :

Turnhout	269 personen
Andere gemeenten	9 »
Staat	2 »
Voor hunne penningen	35 »
	<hr/>
Samen	315 »

St. Petrus Godshuis.

Een koninklijk besluit van 6 December 1900 verleende het burgerlijk kruis van 1^e klas aan Dame DeFucht P. G., Overste sedert meer dan vijf-entwintig jaren en religieuse in het gesticht sedert 1856.

Gemiddeld zijn er 10 zusters in dit gesticht gebezigd, terwijl 109 bestedingen werden onderhouden.

Voor het jaar 1900 betaalde de stad tot hunnen onderhoud 8500 fr.

Zinneloozen, blinden en doofstommen.

Deswegens is er niets bijzonders te vermelden.

Bedelaarswerkhuisen.

Gemiddeld zijn te Wortel 8 personen, te Brugge ééne vrouw onderhouden.

De stad betaalde hiervoor 891.53 fr.

Weldadigheidsscholen.

In de gestichten van Ruysselede, Moll, Namen, Reckheim, Gent en St-Hubert waren gemiddeld 7 opgesloten.

Hunne onderhoud vergde eene uitgaaf lastens de stad van 1491,75 fr.

TITEL V.
EEREDIENST.
Geestelijkheid.

De eerweerde heer Raeymakers J. G., eertijds onderpastoor in St-Petruskerk, is benoemd tot professor van Godsdienst aan Staats middelbare school, in vervanging van den eerweerden heer Van Mechelen J. F., tot pastoor te Ravels verplaatst. Tot zijnen opvolger in St-Pieter, is de eerweerde heer Verelst J. B., voorheen professor in St-Gommaruscollegie te Lier, benoemd geworden.

In de parochie van het H. Hart werd, bij overlijden van den eerweerden heer Haerens Alph., tot zijnen opvolger aangesteld de eerweerde heer Knaeps Alph., komende van Héverlé.

Rekeningen — 1900.

a. St-PETRUS-KERK

Zij werd goedgekeurd in :	
Ontvangsten	fr. 16289,80
Uitgaven	fr. 16373,56
<hr/>	
Te kort fr.	83,76

b. O. L. VROUW TE SEVERDONCK.

Deze behield in :

Ontvangsten	fr. 713,57
Uitgaven	fr. 686,55
<hr/>	
Overschot fr.	27,02

c. H. HART VAN JESUS

Zij sluit in :

Ontvangsten	fr. 3848,13
Uitgaven	fr. 3514,40
<hr/>	
Overschot fr.	333,73

Begrootingen. — 1901.

a. St-PETRUS-KERK.

Zij bedraagt in :

Ontvangsten	fr. 16366,00
Uitgaven	fr. 16175,00
<hr/>	
Overschot fr.	191,00

b. O. L. VROUW TE SEVERDONCK.

Deze bedraagt in :

Ontvangsten	fr. 727,92
Uitgaven	fr. 699,40
<hr/>	
Overschot fr.	28,52

c. H. HART VAN JESUS.

Zij bevat in :

Ontvangsten	fr. 3494,75
Uitgaven	fr. 3311,80
<hr/>	
Overschot fr.	182,85

Roerende en onroerende goederen.

Deze blijven tot heden onveranderd.

Het kerkfabriek van het H. Hart heeft de tusschenkomst van de Provincie en van den Staat verzocht voor het oprichten eener parochiekerk, waarvan de bouwingskosten zijn geschat op 319,679,74 fr., en waarvoor de stad aanvankelijk eene toelaag heeft gestemd van 100.000 fr., begrepen in de stadsleening 1899.

Het ontwerp is voorgelegd aan de koninklijke commissie van monumenten, dewelke hetzelfde heeft goedgekeurd.

De Provinciale Raad heeft eene toelaag gestemd van $\frac{1}{4}$ der uitgaaf met maximum van 100,000 fr., betaalbaar in jaarkortingen van 10,000 fr. Zijnerzijds heeft de Staat (Ministerie van Justicie) eene tusschenkomst beloofd van $\frac{1}{6}$ op het bestek, of 53,279,95 fr.

Er blijft dus door de kerkfabriek te voorzien in het te kort van 66,399,79 fr., welke gelden eerst zullen moeten worden verzameld.

Giften en Legaten.

In zitting van 14 April 1901 van het kerkmeestersbureel der parochie van het H. Hart, werd kennis gegeven dat Mevrouw H. M. J. Cools, weduwe van

wijlen den heer J. B. Vandenbempt, overleden te Turnhout den 16 maart 1901, door olograaf testament eigenhandig geschreven, aan de kerk van het H. Hart gelegateerd had eene kapitale som van 4000 frank, op voorwaarde dat in gemelde kerk zouden gesticht worden vijf eeuwigdurende gezongene jaargetijden met assistentie.

Deze voordeelige stichting werd aangenomen en bemachtigd.

Kapitalen.

Zij blijven onveranderd.

TITEL VI.

OPENBAAR ONDERWIJS

College van Humaniteiten.

In het afgelopen jaar werd dit bloeiend gesticht bijgewoond door 350 leerlingen die de humaniteiten volgden, terwijl 115 leerlingen de voorbereidende fransche afdeeling bijwoonden.

Daarenboven telde de apostolische school 73 leerlingen.

Staats middelbare School.

Het getal leerlingen was omtrent hetzelfde als vorig

jaar. Er werden 203 inschrijvingen genomen, waarvan 49 leerlingen de middelbare afdeeling volgden.

Het jaar eindigde met 42 leerlingen in de middelbare afdeeling en 143 in de voorbereidende klassen.

De eerwerde heer J. G. Raeymaekers heeft in den loop van het schooljaar den eerwerden heer Van Mechelen als leeraar van godsdienst vervangen.

Deze laatste werd tot pastoor te Raevens benoemd.

In de algemeene prijskamp in 1900 tusschen de middelbare scholen van het land behaalde de school van Turnhout eenen prijs in de wetenschappelijke afdeeling, en eene eervolle melding in de afdeeling der letterkunde.

Gemeentelijk lager onderwijs.

Steeds bleven in stads gemeente-jongensschool twee onderwijzers gebezigd. De twee klassen telden eene bevolking van 112 leerlingen, die allen recht hadden op het kosteloos lager onderwijs.

De gemeente-meisjesschool, in wier personeel geene verandering kwam, bleef bijgewoond door 283 kostelooze leerlingen met recht, 3 bij gunst en 20 mits betaling. Vier onderwijzeressen namen den dienst waar.

De twee hulponderwijzeressen der Fröbelafdeeling behielden 193 scholieren, verdeeld in 185 bij recht en 8 mits betaling.

In den loop des jaars is er ernstig spraak geweest de scholen voor meisjes uit te breiden; ook wordt er uitgezien naar mogelijke middelen om aan de verlangens van het schoolopzicht voldoening te geven.

Onderstand voor het lager onderwijs.

De Staatstoelaag in 1900 voor het lager onderwijs bedroeg 21078.33 frank, met inbegrip der wettige tusschenkomst in de periodieke verhooging der jaarwedden van het personeel.

De Provinciale toelaag bedroeg voor hetzelfde jaar 2967 franks.

Voor de bewaarscholen werd de Staatstoelaag volgens nieuwe standregelen bepaald op 1575 fr., spijsgegevene wenken der Inspectie en van het stedelijk Bestuur, waarbij het mogelijk zoude zijn de aangenomene bewaarschool met twee klassen uit te breiden, en derhalve de Staatstoelaag te zien verhoogen.

In 1900 ontving men voor schoolgeld in de lagere scholen 994 fr. en in de bewaarscholen slechts 32 fr.

Aangenomen lager onderwijs.

De volgende toelagen werden door de stad vergund in 1900:

Aan de lagere jongensschool . . .	fr.	26150.—
Aan de lagere meisjesschool.	»	15086.67
Aan de gemengde school te Severdonck »		2863.83

Bij koninklijk besluit van 29 december 1900 is de burgerlijke medalie van eerste klas verleend aan Mejufvrouw Philomena Moerman, Bestuurster der aangenomene meisjesschool.

De aangenomene lagere jongensschool, onder bestuur van den heer Ad. Fr. Jacobs, bijgestaan door 12 hulponderwijzers, telde 838 kosteloze leerlingen met recht, 12 bij gunst en 23 mits betaling.

In de aangenomene meisjesschool, waar 8 onderwijzeressen werkzaam zijn, telde men 545 kosteloze leerlingen met recht, 27 met gunst en 54 mits betaling.

De gemengde school van Sevendonck had twee klassen, bezocht door 102 leerlingen, die recht hadden op kosteloos onderwijs, terwijl 12 anderen met gunst werden aangenomen.

De schoolbevolking der aangenomene bewaarschool is gebracht op 300, tengevolge de verminderde toelaag der stad, hoofdens inkrimping der Staatstus-schenkomst.

Er worden vijf onderwijzeressen gebezigd, terwijl de lokalen slechts drie klassen tellen.

Bijzondere kostschool.

In het pensionnaat van het H. Graf telde men 50 kostleerlingen terwijl 161 dagscholieren de lessen

volgden. De middelbare afdeeling telde 36 meisjes en de voorbereidende afdeeling 175.

De kinderen der kantschool waren ten getale van 200. Zij worden tevens opgeleid in de schrijfkunst, het lezen, rekenen en handwerk.

Bijzonder middelbaar onderwijs.

In St-Victor's gesticht telde men 314 leerlingen verdeeld in 136 internen en 178 externen. Vijf-en-veertig hunner volgden de middelbare afdeeling en 269 de voorbereidende klassen.

In verhouding van dit groot getal leerlingen, opende het gesticht nog drie nieuwe klassen in de lagere afdeeling, terwijl men tot de volledige inrichting eener doelmatige vakschool hiertoe bijzondere lokalen opricht.

Nijverheid-, Ambacht-, en Normalscholen.

Men zie deswegens ons vorig verslag.

TITEL VII

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN, LETTEREN.

Teekenschool.

In het personeel der school is geene verandering gekomen.

De lessen worden steeds met veel iever gegeven terwijl ook de jaarlijksche beoordeeling der prijskampen het doorslaand bewijs levert van het degelijk onderricht.

Tot aanmoediging schonk het Middenbestuur dit jaar zes zilveren eeremetalen waarvan twee in groot moduul.

De bevolking der school beliep in 1900-1901 tot 216 leerlingen, waarbij nog 51 inschrijvingen werden genomen voor de zomerleergangen.

Muziekschool.

Op 1 October 1900 is de heer Ch. Claesen, koster-orgelist ter stede, tot professor van notenleer voor de afdeeling der meisjes benoemd geworden in vervanging van Mej. Heheman ontslaggeefster.

Al de leergangen, zoo voor solfège als voor speeltuigen, gemengde stemmen en piano, viool en andere werden regelmatig gegeven. Ook is er een basson aangekocht, dewelke wordt beoefend.

Het ware te wenschen dat meerdere leerlingen den bijzonderen cursus voor violoncelle en contrabas volgden.

De reglementaire concerten door het jaar, en de uitvoeringen bij de prijsuitdeeling in Augustus, werden door een talrijk publiek bijgewoond, en mochten de goedkeuring van eenieder verwerven.

Zij dienden tot doorslaand bewijs van de vorderingen der leerlingen in de edele kunst.

De school telde in het afgelopen dienstjaar 187 leerlingen, waarvan 102 jongens en 85 meisjes.

Letterkundige genootschappen.

Men raadplege deswegens het verslag van 1898.

Muziekgezelschappen.

De volgende muziekmaatschappijen bestaan in onze stad :

Orpheus, koninklijke maatschappij, zang, harmonie en orkest.

L'Echo de la Campine, harmonie en orkest.

De Onafhankelijken, harmonie, zang en orkest.

Deze maatschappij heeft een nieuw lokaal verkregen, waarvoor de officieele aanneming tot tooneelzaal is verzocht.

De Xaverianen, fanfaar.

Andelhofskring, symphonie.

De Vlaamsche Zonen, zang.

De Vlaamsche Vrienden, (onlangs gesticht) zang en orkest.

Al deze maatschappijen beoefenen het tooneel, evenals de maatschappij *Vriendenkring*.

In St-Josephs College, evenals in het St-Victorsgesticht, bestaat eene fanfaar.

TITEL VIII

GEZONDHEIDSDIENST

Openbare gezondheid.

Wij mogen ons verheugen in den uitmuntenden gezondheidstoestand onzer stad.

Wij bleven vrij van besmetting en het getal sterfgevallen bleef beneden het gewone.

Koepokinenting.

Deze dienst werd in 1901 door den heer J. Vogels, genees-, heel- en vroedmeester ter stede waargenomen.

De openbare en reglementaire zittingen grepen plaats in April en September, waarbij de pokstof op 233 kinderen werd toegediend. Ook zijn de schoolkinderen onderzocht, en naar behooren gewalliglijk heringeënt.

Reinigheidsdienst.

Men zie ons verslag van verleden jaar.

Begravenissen.

Zonder aanmerking.

Rampen en ongelukken.

Benevens eenige brandrampen van minder aan-

belang, bleef gelukkiglijk dit jaar onze stad van zware beproevingen gespaard.

Brandspuiten.

De dienst der Brandweer blijft opgedragen aan ons ieverig en belangloos « Vrijwillig Pompierkorps ».

De standregelen zijn in den loop des jaars herzien, terwijl ook het kader der aanvoerders is samengesteld als volgt :

MM. Stroybant Fr.	Kapitein-Bevelhebber.
» Schoeters Aug.	Kapitein.
» Cos Karel.	Luitenant.
» Vogels Jan.	id. Geneesheer.
» Melis Henri.	Onderluitenant.
» Maes Jan.	id.
» Crols Aug.	id. vaandrig.
» Pelckmans Thom.	Sergeant-Majoor.

De buitengewone toelaag van den Staat van 1500 fr. werd aangewend tot vollediging der uitrusting, aankoop van materieel en andere benooidigheden van eerste aanbelang.

Tusschen de leden is eene lijfrentkas ingericht, onder benaming « Een voor allen en allen voor één » voor dewelke de wettelijke erkenning is verkregen bij koninklijk besluit van 27 Augustus 1901. Zij is gesteld onder het eerevoorzitterschap

van den heer Em. Glénisson, Eere-onderbevelhebber van het korps.

TITEL IX

JUSTITIE, OPENBARE VEILIGHEID EN GEVANGENIS.

Politie.

De heer J. R. Senden, commissaris van politie sedert vijf en twintig jaren, verkreeg de burgerlijke medalie van 1e klas bij koninklijk besluit van 23 Meert 1901.

Zijne jaarwedde werd gebracht op 2800 fr.

Misdaden, overtredingen, aanhoudingen

Van 1 September 1900 tot 1 September 1901 zijn er 505 processen-verbaal opgemaakt, verdeeld in 351 voor boetstraffelijke feiten, en 154 voor bestuurlijken aard, te weten :

Aanslag tegen de eerbaarheid.	0
Errooverij.	0
Misbruik van vertrouwen.	3
Afruggelarij	1
Dieverij van hout en strooisel.	22
Dieverij van verschillende voorwerpen en hofvruchten.	13
Overgedragen.	39

Overgedragen.	39
Vernieling van veldvruchten	5
Vernieling van afsluiting	21
Descertie	0
Huisdieverij met of zonder braak	49
Doodsbedreigingen	1
Aanrandingen	1
Mishandeling, belediging en smaadwoorden	67
Opstand, bedreigingen en smaad aan de politie	14
Ongemuilbande honden	5
Naakt zwemmen	0
Dronkenschap	68
Herbergen	12
Straatschennis en ruststoornis.	10
Andere overtredingen aan gemeente- en provinciale-reglementen.	51
Bedelarij en landlooperij.	8
Banbreuk	0
Samen	351
Huiszoeking	7
Onderzoek en opzoekingen	56
Bevel van aanhouding	49
Ongelukken	1
Brandrampen	5
Zelfmoord	2
Moord.	1
Drenkeling	2
Moed en zelfopoffering	0
Zinneloosheid	4
De Commodo en Incommodo	27
Samen	154

Ordonnantiën en reglementen.

Tot herziening der gewone ordonnantie der vastenavondfeesten, is er in den schoot des Raads eene bijzondere commissie aangesteld.

Wij laten hier het reglement volgen dat de verkoop der voortbrengselen der moeshovenierderij op den openbaren weg regelt.

Moeshovenierderij

DE GEMEENTERAAD VAN TURNHOUT,

Herzien zijn reglement van 20 December 1899, genomen in uitvoering zijner beraadslaging van 2) Augustus 1899, goedgekeurd door de Bestendige Deputatie den 20 October 1899 ;

Gezien zijne beraming van 4 Februari 1901 ;

BESLUIT :

ARTIKEL 1. — Het artikel 2 van het reglement van 20 December 1899 is afgeschaft.

ARTIKEL 2. — De verkoop op den openbaren weg der voortbrengselen van de moeshovenierderij is onderworpen aan de volgende taksen :

A) Eén frank per week van één tot zeven achtereenvolgende dagen ;

B) Veertig franks voor een geheel jaar.

Deze taksen zijn toepasselijk voor iedere kar, stoot- of kruiwagen, mand, korf of zak enz.

De verkoop ten huize blijft gansch vrij.

ARTIKEL 3. — Eenieder die op den openbaren weg verkoopt, is gehouden voorafgaandelijk eene verklaring te doen op het Commissariaat van politie. Er zal een ontvangstbewijs dier verklaring afgeleverd worden, hetwelk op elke aanvraag der politie zal moeten vertoond worden.

ARTIKEL 4. — De taks zal in handen van den heer Gemeenteontvanger betaald worden, die er kwijtschrift zal van afleveren. Bij gebrek aan betaling in der minne, zal dezelve bewerkstelligd worden ingevolge de wet van 29 April 1819.

ARTIKEL 5. — Bovengemelde taksen zijn niet toepasselijk op den verkoop door hoveniers, voor zoveel deze van hunne woonst rechtstreeks en langs den kortst mogelijken weg, zich naar de openbare markt begeven, of van daar ten huize wederkeeren.

ARTIKEL 6. — Alle overtreding van artikel 3, hetzij bij gebrek aan verklaring of om reden van bedriegelijke verklaring, zal gestraft worden, ongeminderd de betaling van het verschuldigde recht, met eene boete gelijk aan dit recht, en bij hervalling binnen het jaar met eene boete gelijk aan het dubbel van dit recht.

ARTIKEL 7. — Al de overige artikelen van het reglement van 20 December 1899 blijven van kracht.

ARTIKEL 8. — Deze belasting zal aan de koninklijke goedkeuring onderworpen worden.

Aldus gedaan in Raadszitting van 22 Maart 1901.

Ter ordonnantie :

DE SECRETARIS, DE BURGEMEESTER.
(get.) H. PEETERS, (get.) V. VAN HAL.

Goedgekeurd bij koninklijk besluit voor een tijdbestek eindigende den 31 December 1910.

Gegeven te Brussel, den 23 April 1901.

(get.) LEOPOLD.

Van 's Koningswege :

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,
EN OPENBAAR ONDERWIJS,
(get.) J. de TROOZ.

Het College van Burgemeester en Schepenen der stad Turnhout

BESLUIT :

Bovenstaande reglement zal onmiddellijk gedrukt, afgekondigd en aangeplakt worden, om met Maandag 6 Mei 1901 in voege te zijn.

Gedaan ten stadhuisse te Turnhout, den 1 Mei 1901.

Ter ordonnantie :

DE SECRETARIS, DE BURGEMEESTER,
H. PEETERS. V. VAN HAL.

Gevangenis.

Bij ministerieel besluit van 11 December 1900, werd de wederzijdsche vervanging bevolen der bewakers van derde klas Deschinkel E. alhier en Venken Th. G. van het middengevang van Gent.

Bevolking op 31 December 1899. 25

Ingekomen in 1900. 629

Uitgegaan in 1900. 621

Bevolking op 31 December 1900. 33

Opsluitingsdagen 8124

Gevallen van krankzinnigheid 1

Er waren geene zieken ter infirmerij, terwijl er ook geene sterften voorkwamen.

Paspoorten.

Slechts 5 bewijzen van eenzelvigheid zijn ten bureele der bevolking gevraagd.

Werkmansboekjes.

Voor minderjarigen leverde men 213 livretten af, terwijl ook 97 werkmansboekjes zijn gevraagd geworden.

Aanplakkingen, openbare roepers.

In dezen dienst is geene verandering gekomen.

Loterijen.

Eene loterij-tombola werd door ons bemachtigd, ten voordeele van den schamelen arme der stad, ingericht door den «Weldadigheidskring».

De loten werden uitgezet aan 0.10 fr. Schoone prijzen, waartusschen de bijzonderste, werden geschonken door Z. M. den Koning, de heeren Senateurs en Volksvertegenwoordigers van het arrondissement, de plaatselijke geestelijke en bestuurlijke overheden, waren te verloten.

Zij gaf eene zuivere opbrengst van fr. 4352.

TITEL X

MILITIE

Het inschrijvingsregister der lotelingen voor 1901 behelsde 191 namen.

Ons aandeel in het te vormen contingent bedroeg 40 manschappen.

Militieraad

Buiten de 191 lotelingen, verschenen nog 51 uitgestelden van vorige jaren met 9 ontslagenen voor den militieraad.

Van de vrijgestelden van vorige jaren zijn 2 mannen geschikt bevonden tot den dienst; aldus bleven er door de loopende klas 38 te leveren.

Die toestand, gepaard met de geschiktheid der militianen, was buitengewoon gunstig voor de lotelingen.

Het laagste nummer 52 zijnde, was het hoogste dienstplichtig slechts 114, terwijl het hoogste nummer der klas 241 was.

Acht vrijstellingen werden verleend voor dienst eens broeders, twee voor onderstand van moederweduwe, een als eenig kind onbemiddeld.

Twee jongelingen werden voorloopig ontslagen in vredestrijd.

Zeven militianen werden vervangen door het Departement van oorlog.

VERDEELING VAN HET CONTINGENT.

De ingelijfde manschappen werden aangeduid tot de volgende korpsen :

1 ^c Linieregiment	2
2 ^c »	2
3 ^c »	3
4 ^c »	2
5 ^c »	1
7 ^c »	1
8 ^c »	2

10 ^e Linieregiment	I
11 ^e »	I
12 ^e »	I
2 ^e Jagers te voet	2
3 ^e Lanciers	I
1 ^e Gidsen	I
1 ^r Artillerie	I
6 ^e »	I
7 ^e »	3
Carabiniers	2
Bestuurlijk Bataillon	2
Grenadiers	2
Genie	2
Vervangen door het departement van oorlog	7
Ontslagen in vredeftijd	0
Samen	40

Geleerdheid der lotelingen.

Volgens verklaring der lotelingen, tijdens de inschrijving gedaan, wordt de graad hunner geleerdheid vastgesteld als volgt :

Lezen, schrijven en rekenen	159
Ongeleerden	32
Lezen alleen	0
	<hr/>
	191

Burgerwacht.

Deze werkt regelmatig.

De vraag is gesteld tot oprichting eener schietbaan, waarvoor de stad onderhandelt.

TITEL XI

Openbare Belastingen. — Jaar 1901.

Personeel en Kadaster.

Zonder verandering.

Rechtstreeksche Belastingen.

GRONDBELASTING.

Er waren 1098 artikelen.

Zij bracht op :

In principaal voor den Staat	fr. 43697,67
In opcentiemen voor de provincie 11.	» 4806,76
» » » gemeente 62.	» 27092,62

Algemeen totaal fr. 75,597,05

Het belastbaar inkomen, tot grondslag dezer belasting dienende, bedroeg fr. 624255,82

PERSONEELE BELASTING.

Men telde 1067 belastingschuldigen.

Het lastkohier bevat in :

Hoofdsom ten profijte des Staats	fr. 35003,—
Opcentiemen voor den Staat 15	» 5248,61
» » » » 20 op het principaal der huurwaarde	» 1986,87
Opcentiemen voor de provincie 16	» 5600,35
» » » Gemeente 62	» 21701,37
Boeten, opnemingen en schattingen	» 41,07

Algemeen totaal fr. 69581,27

ONTLEDING.

Huurwaarde fr. 198.687,50

Deuren en vensters: 1472 aan 1 frank.

10869,5 » 1,10 frank.

Mobilair: fr. 465158

Dienstboden: 88 aan 8 frank.

156 » 10 »

76 » 20 »

45 » 25 »

0 » 30 »

11 » 40 »

376

Paarden: 8 aan 10 frank.

45 » 20 »

15 » 50 »

4 » 60 »

0 » 100 »

PATENTEN.

Er waren 1114 patentplichtigen.

Hoofdsom van den Staat fr. 12566,38

Opcentiemen voor den Staat 20 » 2512,87

» » de Provincie 4 » 502,70

» » - » Gemeente 39. » 4901,36

Algemeen totaal fr. 20483,31

Er zijn dit jaar ten bureele van den Rijksontvanger honderd aangiften gedaan door tappers of herbergiers, die een debiet openen mits betaling van 100 frank vergunningsrecht.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

Sterke dranken.

259 herbergiers werden aangeslagen à rato van 19,50 fr., 7 slijters aan 26 fr., 't is te zeggen die ook in 't klein verkoopen en 1 aan 39 fr.

Het bedrag van den rol is fr. 5271,50.

Tabak en Sigaren.

Er zijn 101 debieten aan 6 frank en 23 aan 24 fr., waarvan het gezamenlijk bedrag tot 1158 fr. beloopt.

Honden.

315 aan 2 fr., 202 gewone aan 6 fr., 31 honden aan 20 fr.

De rol bedroeg fr. 2462 in totaal.

Trapwielen.

In den 1sten semester zijn er 471 aangegeven aan 10 fr.

De belasting op de machienen (beweegkrachten) aan 2 fr. het paardenkracht geeft 919 paardenkrachten met eene opbrengst van 1838 fr.

De prachtpaarden, ten getale van 18, à 20 fr. brachten 360 frank op.

Accijsrechten.

Voor bieren en azijnen in 1899	fr. 38176,68
Voor bieren en azijnen in 1900	» 38092,18
Vershil in min	fr. 84,50

De suppletieve rol van den eersten trimester 1901 houdt in personeel fr. 615,09, verdeeld in 32 artikelen, en in patent fr. 1324,15 verdeeld in 150 artikelen.

Degene van den tweeden trimester van dit jaar behelst 17 artikelen op het personeel met 584,79 en 64 op het patentrecht met 452,83 franken.

De suppletieve rol van den eersten trimester der provinciale belastingen houdt in sterke dranken 21 aangiften à 19,50 fr., 5 voor tabak à 6 fr. en o debieten van sigaren à 24 fr. voor het jaar; 3 honden à 2 fr; 4 à 6 fr.; 55,5 paardenkrachten, 2 paarden (luxe).

STEDELIJKE BELASTINGEN. — 1901.

18 o/o op het belastbaar inkomen der bewoonde huizen, luthuizen en nijverheidsgebouwen (1385 artikelen)	fr. 59369,22
Op paarden (311) en ossen (7)	» 4528,80
Op rijtuigen (80)	» 3415,00
Op voorgevels (600 eigenaars)	» 27030,00
Op stoompaarden (778 verdeeld in 19 artikelen)	» 2335,50
Op balkons (42) voor 175 loopende meters	» 1014,00
Plaatsrecht ter markt (volgens aanneming)	» 3205,00

Het Kohier voor het onderhouden en verbeteren der buurtwegen in 1901 bedraagt fr. 3554,32. Er waren 1404 artikelen.

TITEL XII

OPENBARE WERKEN

Personeel.

Het personeel is hetzelfde gebleven.

Groote wegen en straten.

Buiten de stad is op verschillende punten de wegeuis verbeterd, zoo bijzonder op de Staatsbanen van Baerle-Hertog, Merxplas en Gierle.

Binnen de stad heeft alles zich bepaald bij den gewonen onderhoud in vooruitzicht der algemeene herkasseeing na uitvoering der riolen, waterleiding en stoepen.

Openbare verlichting. — Gaz.

Wij hebben op den steenweg van Oosthoven en in de Oude Vaartstraat eene merkelijke uitbreiding der canalisatie gevraagd, waardoor het mogelijk is geworden in die nieuwe kwartieren de gasverlichting in te voeren.

Over het openbaar verbruik in 1900, kunnen wij de volgende inlichtingen verschaffen.

Maanden	Duur van verlichting der straten in uren	Onkosten in franks	Stadhuis en nachtwacht in kub.m.	Onkosten in franks
Januari	68432.40	1026.49	206	30.90
Februari	54755.20	821.33	141	21.15
Maart	48941.50	734.13	117	17.55
April	39029.20	585.44	99	14.85
Mei	32192	482.88	80	12
Juni	22746.40	341.20	64	9.60
Juli	25211.40	378.17	61	9.15
Augustus	37706.50	565.60	70	10.50
September	45695	685.43	67	10.05
October	57647.40	864.71	129	19.35
November	65731	985.97	197	29.55
December	75450	1131.75	243	36.45
Totalen	573535	8603.10	1474	221.10

De buitenverlichting met petroollantaarns vergde in 1900 eene uitgaaf van 1610,52 fr.

Markten.

Men zie deswegens Titel XI, « ordonnantiën en reglementen. »

Vleeschhal.

Voor het jaar 1901 zijn de banken nog met eene kleine vermindering verpacht geworden.

Zij werden toegewezen voor eene totale som van 265 fr.

Keurmeestersdienst.

In het personeel kwam geene verandering. Met 1 October zal de heer P. A. Bellekens, als aangenomen veearts voor de stad Turnhout in werking treden.

In 1900 werden de volgende beesten ter slachting aangegeven, waarvoor dan ook de vereischte keurtaks werd betaald :

365 ossen, 717 koeien, 453 vaarzen, 934 kalveren, 860 zwijnen, 4 jonge kalveren en geiten, 355 schapen en 67 paarden.

De ontsmettingsoven werkte regelmatig. Een-enveertig beesten ondergingen de behandeling. Hun vleesch bedroeg een gewicht van 7380 kgr. dat ter verbruiking het publiek is aangeboden.

Tot nu toe heeft men geen vleeschextract bereid. Proeven gedaan door deskundigen, gaven nochtans een bevredigenden uitslag.

De prijzen van het vleesch, van het vleeschnat en der beenderen zijn dezelfde gebleven. Men bestatigt dat het volk zich meer en meer aan dit verbruik gewent, weshalve de uitzet vergemakkelijkt.

Gemeentekerkhof.

Verscheidene vergunningen zijn in 1900 verleend geworden. Sommige dezer dienden tot oprichting van schoone praalgraven die ons kerkhof nog meer en meer luister bijzetten.

De gezamentlijke opbrengst dier vergunningen bedroeg voor de stadskas 3200 fr.

Openbare plaatsen en straten.

De werken der rioleering zijn onafgebroken voortgezet en vorderen met den gewenschten spoed. Ook is de aanleg van het uitspreidingsveld begonnen, terwijl de ophooging en de herkasseling der Grootte Markt eene belangstellende bedrijvigheid in het midden der stad veroorzaakten.

Over 1900, volgens de nedergelegde gemeenterekening, werd er voor de rioolwerken met proefput der waterleiding en verdere bijhoorigheden, als aankoop der gronden van het uitspreidingsveld, voorraad van rioolmonden enz. 286,201,82 fr. uitgegeven.

Hiertoe ontvingen wij eene Staatstoelaag in eerste afkorting van 60.000 fr., en voor den proefput der waterleiding 4576 fr.

Het algemeen ontwerp tot aanleg eener drinkbaar waterleiding is, ingevolge gegevene wenken van

den hoogerem Gezondheidsraad en verlangens van ons Bestuur, herzien en sinds geruimen tijd tot eindelijke goedkeuring den bevoegden heer Minister voorgelegd, die de tusschenkomst van den Staat op een derde van het algemeen heeft bepaald.

Wij wachten met ongeduld, en reeds sedert maanden, eene eindbeslissing om zonder verder verdrag tot de aanbesteding over te gaan.

Intusschen verleende ons een koninklijk besluit van 5 Juli 1901 machtiging in der minne aan te koopen voor 5698,12 fr. ofwel bij wijze van ont-eigening uit algemeen nut, de parcellen grond n^{rs} 1782a, 1783, 1783a en 1783b, sectie C. van het kadaster. Deze heidegrond zal moeten dienen tot aanleg der waterneming voor den drinkwaterdienst.

De heer ingenieur van bruggen en wegen heeft ons de neerlegging van het ontwerp der stoepen stellig beloofd tegen einde October aanstaande. Derhalve voorzien wij hiermede in het voorjaar te kunnen aanvangen.

Onlangs had de gemeenteraad te beramen over het ontwerp tot opening eener nieuwe straat tusschen den Antwerpschen steenweg en de Molenstraat met gedeeltelijke sluiting dezer laatste. Dit alles om zicht en toegang te verleen op de

ontworpene nieuwe parochiale kerk van het H. Hart.

De zaak, in grondbegin aangenomen, heelt echter tijdens het wettelijk onderzoek hevige tegenkantingen ontmoet, tot dusverre dat bij de opvolgende stemming tot uitvoering, het ontwerp bij meerderheid in den Gemeenteraad is verworpen.

Rivieren en waterloopen.

Overeenkomstig de bepalingen der wet van 7 Mei 1877 is in den loop des zomers het wettelijk onderzoek geplogen over de bijschrijving op het kaartboek der waterloopen van de twee en twintig loopkens, waarover wij in ons verslag van 1899 gewaagden.

Een enkel reklaam werd daartegen ingebracht, doch wij vernemen dat ditzelve niet in aanmerking is genomen, en de plannen met aangehechte stukken, gunstig ondersteund door de Bestendige Deputatie, aan de koninklijke goedkeuring zijn onderworpen.

Gemeentebouwen.

Bij indamming der Kasteelvest is deze merkkelijk versmald. Daarentegen zijn de aardewerken ter Groote Markt van gehalte het ondervloers van

het stadhuis gedeeltelijk te begraven. Hiertoe zullen doelmatige middelen dienen te worden voorzien.

Bijzondere bouwingen.

De aanvragen voor bouwen door bijzonderen sedert 1 September 1900 tot heden, omvatten tien bouwingen of herbouwingen langsheen de groote wegenis en veertig langsheen de stadswegenis.

TITEL XIII

LANDBOUW

Algemeen overzicht.

Alhoewel het laattijdig invallen van den winter gepaard ging met hevigen vorst, sneeuw en overtollige regens, is nochtans daardoor geen groot vertraag in den groei der planten veroorzaakt. Gelukkig werd dit gure jaargetijde door eene weldoende en aanhoudende droogte voor alle voedergrassen opgevolgd.

Sommige dagen van ondragelijke hitte werden afgelost door meestal zoete zomerdagen, waarbij de oogst op zijnen tijd aanrijpte.

De inschuring van hooi en graan mocht bij uitgelezen weder geschieden.

Klaver, gras, oogst en alle voederplanten zijn van beste hoedanigheid, en overtreffen zelfs nog de bespiegelingen van voorgaande jaar alhoewel tarwe, haver en boekweit minder stróo gaven.

Wat de aardappelplant betreft, zij is van besmetting vrij gebleven; ook is zij allerbest gelukt en van goeden smaak.

Het toemaatgras was maar middelmatig en deszelfs inschuring werd de laatste dagen door den regen iets wat gestoord.

Het najaar belooft van heden af voor spurrie en rapen eene goede uitkomst.

Wij mogen ons verheugen doordien onze vee-stapel vrij bleef van besmetting, alhoewel hiertoe gegronde vrees bestond door besmetting in den omtrek.

De prijs der melkbeesten bleef zeer hoog gesteld, terwijl deze van het vet vee middelmatig was.

Opbrengsten.

Men schat de opbrengst gemiddeld per hectaar op :

Koren	hectoliters	27
Haver	»	39
Aardappels	kilos	21000

Prijs der granen.

De gemiddelde prijs der granen per 100 kilos is :

Voor de Rogge	fr. 13.50
» » Haver	fr. 16.—
» » Aardappelen	fr. 5.—

De boter was duur; zij werd doorgaans uitgezet aan 3.20 fr. den kilogram.

Veemarkt.

De bedrijvigheid onzer maandelijksche veemarkt was nagenoeg dezelfde van vroegere jaren.

Ziehier een kort overzicht van het te koop gesteld vee:

Te koop gesteld VEE		Ossen	Koeien	Vaarzen	Kalveren	Stieren	Schapen	Varkens	Stuks vee ter markt gebracht.
1900	October	5	132	82	108	1	1	164	493
	November	12	223	111	177	15	3	183	724
	December	72	205	122	135	7	4	360	905
	Januari	149	177	134	112	5	4	204	785
	Februari	95	85	80	57	2	0	216	535
1901	Maart	38	150	126	194	5	1	210	724
	April	8	185	162	146	6	0	227	734
	Mei	14	146	64	164	3	1	128	520
	Juni	18	168	74	110	7	0	180	557
	Juli	2	127	44	110	2	0	67	352
	Augustus	2	148	51	82	1	1	120	405
	September	2	132	60	82	2	2	170	450
Stuks vee ter marktgebracht.		417	1878	1110	1477	56	17	2229	7184
Middelmatige prijs per stuk.		450	340	295	120.	270	17	21	Frank

Op de tweede maandelijksche veemarkten der wintermaanden zijn nog te koop gesteld : 31 ossen, 211 koeien, 112 vaarzen, 3 stieren, 136 kalveren, 5 schapen en 197 jonge varkens.

Paardenmarkten.

Op de markt van 7 November 1900, zijn 89 paarden, 130 veulens en 1 hengst te koop gesteld.

Op 1 Februari 1901 zijn 81 paarden en 86 veulens aangevoerd.

Wij bestatigden veel leven en beweging, doch de verhandeling, alhoewel toenemend, scheen nochtans beperkt.

De gemiddelde prijs van het slachtvleesch bedroeg per kilogram :

Ossenvleesch	fr. 1,80
Koeien	» 1,25
Vaarzen	» 1,50
Kalfs	» 1,90
Stieren	» 1,30
Schapen	» 1,80
Varkens	» 1,40
Paarden	» 1,00

Beplantingen of ontginningen.

Men raadplege het vorig verslag.

Veeartsenijdienst.

In Raadzitting van 16 September 1901, is de heer P. A. Bellekens, van Grobbendonck, die in den jongsten zittijd zijn exaam van veearts met onderscheiding heeft afgelegd, tot expert-veearts der stad aangesteld.

Eene jaarlijksche toelaag van twaalfhonderd frank werd hem toegekend, benevens de reglementaire opbrengst der keurtaks van de onregelmatige gevallen in zake van den vleeschhandel, en eene schadevergoeding voor het toezicht op den ontzmettingsoven.

Mits dien zal de heer veearts gehouden zijn zijne aanneming te verzoeken bij het Staatsbestuur.

Hij zal te Turnhout woonachtig zijn, het toezicht uitoefenen op de vee- en paardenmarkten, op den keurdienst in het algemeen, den dienst der ontzmetting en zich kosteloos gelasten met andere kleine diensten het vak betreffende en die de stad gevalliglijk van hem zou kunnen vragen.

Zijne indiensttreding is vastgesteld op 1 October 1901.

Landbouwprijskampen.

Ter gelegenheid van « Buitenkermis » had er op 16 October 1900 in onze stad een gewestelijke prijskamp

van melkbeesten plaats, die bewees dat onze vee-
stapel sinds eenige jaren veel verbeterd is.

TITEL XIV

NIJVERHEID.

Fabrieken en Trafieken

Zeven-en-twintig onderzoeken werden gehouden
wegens vragen tot oprichten van gevaarlijke, onge-
zonde of hinderende inrichtingen.

Zij bestaan uit 2 vragen tot plaatsen van dynamo-
machienen, 8 stoomketels en stoommachienen, 1 gaz-
motor, 4 slachterijen, 4 bakovens, 2 petroldebieten ;
de overige droegen over werkhuizen voor smeden
en timmerlieden binnen de stad.

Wij bestatigen dat in de verschillende nijverheids-
gestichten de elektrische verlichting al meer en meer
zich uitbreidt, terwijl de aangewende stoomkracht
van jaar tot jaar aangroeit.

Handel op het kanaal

Uit officiële briefwisseling is te veronderstellen
dat er weldra zal aangevangen worden met de ver-
breedingswerken der vaart van Maas naar Schelde
langs Turnhout.

Immers, op onze vraag tot gedeeltelijke indamming
der dok n° 1 van het kanaal naar St-Job in 't Goor,
tot verbredening der kaai, werd geantwoord dat zulks
onmogelijk is, daar het Bestuur van Bruggen en
Wegen de verbredening en verdieping van het kanaal
in korten tijd beoogt, waarbij de thans bestaande
breedte der dok noodig schijnt tot zwenking der
schepen.

Door onvoorzien toeval is het ons onmogelijk ge-
weest, voor dit jaar, de gewone gegevens in te
lasschen over het trafiek op het kanaal van Turnhout
naar Antwerpen en vice-versa.

Bescheiden inlichtingen laten ons echter toc te
zeggen dat de opgaven van verleden jaar nagenoeg
kunnen worden behouden, met dit verschil dat er
ongeveer 4000 ton ciment meerder is vervoerd.

Openbare vervoermiddelen

De Buurtspoorweg Turnhout-Hoogstraten met ver-
takking langs de Koloniën van weldadigheid is
voltrokken van Hoogstraten tot Merxplas.

Een zeker verdrag is ontstaan in de gansche uit-
voering van het ontwerp, doordien den voorgenomen
weg langs de steenbakkerijen op het kanaal fel is
betwist, en er dientengevolge door de Nationale
Maatschappij zekere wijzigingen aan het oorspron-
kelijk ontwerp worden bevroed.

Niettemin blijven de onteigeningen door het Stoktakker in onderzoek en zal de verbinding aan het kanaal worden verwezentlijkt.

De voltrekking der lijn Mechelen-Gheel (vaart) tot Turnhout is sedert laatste verslag in onderzoek gesteld, en door het Staatsbestuur in aanmerking genomen.

Eene nieuwe buurtspoorlijn, tot verbinding der gemeenten Raevens, Weelde en Pöppel aan het Belgisch en Nederlandsch buurtnet, is in overweging gesteld, en door al de belanghebbende gemeenten aangekleefd.

Ook dit ontwerp, dat wij hopen te zien verwezentlijken, werd door de Nationale Maatschappij aan het Staatsbestuur in overweging gevraagd.

De grensstatie « Weelde-Merxplas » van den spoorweg Turnhout-Tilburg op ons grondgebied, zal, volgens nedergelegde plannen in onderzoek, worden uitgebreid en op uiterste grens worden verschoven, om op Nederlandschen grond aan te sluiten met dienst- en tolkantoor van onze Noorderburen.

Ook is er ernstig spraak eener groote uitbreiding onzer spoorstandplaats, die al te bekrompen is, en door haar groot verkeer onophoudende klachten doet ontstaan wegens gedurige afsluiting der overgangen op de Staatssteenwegen naar Antwerpen en naar Hoogstraten.

Rechtbank.

Bij Koninklijk besluit van 24 April 1901 werd de heer Dierckx J. A. M. J. advocaat-pleitbezorger, plaatsvervangend rechter in de Rechtbank van eersten aanleg zitting houdende te Turnhout, benoemd tot Substituut van den Prokureur des Konings bij die rechtbank, ter vervanging van den heer Glénisson Ed., ontslaggever.

De heer Jageneau M. J. A., is tot deurwaarder bij zelfde Rechtbank aangesteld bij koninklijk besluit van 17 december 1900, zulks in vervanging van den heer Luc. Matthé, overleden.

Vrederecht.

Daar de heer J. Roest, uit reden van ouderdom zijn ontslag gaf als plaatsvervangend rechter bij het Vrederecht, is in dezès vervanging, bij koninklijk besluit van 17 december 1900 de heer Desomer C. T. L. M., advocaat-pleitbezorger te Turnhout, aangesteld.

Koophandel. — Nijverheid.

Onze fabrieken van gekleurde papieren, speelkaarten en kerkboeken blijven het grootste deel onzer arbeidende klas bezigen. In sommige hunner hebben wij merkelijke vergrooting der gebouwen bestatigd. Verkregene inlichtingen laten ons echter veronder-

stellen dat daaruit geene herneming van zaken is af te leiden.

Integendeel streven de nijveraars met ongemeenen en taaien wil tot doorworstelen der hevige crisis.

Alhoewel de schaarschheid der orders de prijzen verschrikkelijk deed dalen, vertroostten zich terloops de voortbrengers in deze in niets gerechtvaardigde vermindering, en lieten overgrootte partijen voor magazijn bewerken tot eindelijk de voortbrengst moest beperkt worden.

Er schijnt echter voor het oogenblik beternis op te dagen, en het ware te wenschen dat deze heropbeuring den bloei der kaartennijverheid evenare, dewelke zelden voorspoediger jaar heeft gekend.

De toestand der tijknijverheid is in het afgelopen jaar ook zeer slecht geweest. Hierin heeft zij het lot gedeeld van al de nijverheden die vlas en katoen verwerken.

Dit is grootendeels te wijten aan de buitengewone duurte dier stoffen en de groote aankopen door de handelaars gedaan in vooruitzicht van den opslag der weefsels, die er het gevolg van zijn moest.

Op de buitengewone bedrijvigheid van voorgaande jaar is dan ook eene kalmte gevolgd die de fabrikanten verplicht heeft hunne voortbrengst merklijk in te krimpen.

Echter sedert een paar maanden zendt de vreemde aanzienlijke orders, doch meestal zonder loonende prijzen, waarom zij meestendeels moeten worden geweigerd. Op dit oogenblik echter is de toestand, alhoewel ver van bevredigend, toch beter dan over twee à drie maanden.

De kantennijverheid blijft nagenoeg even gunstig gestemd als vorige jaren.

Wel is waar is er eene kleine vermindering in den verkoop waar te nemen der soorten « engelsche grond », doch deze was vroeger ook buitengewoon druk. Derhalve vinden de werksters nog eene degelijke vergelding in de hollandsche artikelen, waarvan het fabrikaat, een paar jaren verlaten, nu wederom schijnt fel te hernemen.

Het jaar 1901 mag voor de tabaknijverheid, evenals voor vele andere fabrikaten, als een der slechtste dat zich ooit opdeed, aanzien worden.

Het verbruik in kerftabak en spintabak, voor fabricatie van rol en snuif bestemd, was even groot als de vorige jaren, doch de fabrikanten werden buitengewoon in hunne intresten geslagen door het afbranden op 15 mei 1901 van het koninklijk stapelhuis van Antwerpen.

Meestal de gestapelde tabakken werden de prooi der vlammen. De verzekeringsmaatschappijen be-

taalden deze aan inkoopprijs, doch daar de kerf- en spintabakken sedert geruimen tijd in opslag waren, werden de fabrikanten gedwongen de verbrande door nieuwe tabakken te vervangen, welke hun 30 à 40 ten honderd duurder inkwamen.

Wat de sigaarnijverheid betreft welke in Turnhout en in het arrondissement eene buitengewone uitbreiding heeft verkregen, deze onderging eene zeer gevoelige crisis, aan verschillende redenen toe te wijten.

Tusschen deze de overvoortbrengst; de onophoudende werkstakingen in het walenland, bijzonder deze der glasblazerijen; de oorlogen van China, en van Engeland tegen Transvaal, welke den uitvoer eenen gevoeligen knak toebracht en om zoo te zeggen vernietigde.

Derhalve waren onze fabrikanten genoodzaakt hunne voortbrengst te verminderen, bij inkrimping van werkdagen en uren, waardoor dan ook de bewerker minder loon kon verdienen dan vorige jaren.

Bij koninklijk besluit van 16 Juli 1901, zijn aan de arbeidsbevolking onzer stad de volgende nijverheidseereteekens van 2de klas toegekend:

Borgers J. P.	geboren in 1865, boekbinder.
Compeers J. L.	» 1864, vergulder.
Dierckx J. B.	» 1843, timmerman.

Geerts J. Fr.	geboren in 1852, papierverwer.
Goetelen J. B.	» 1841, inpakker.
Goetelen Mart.	» 1852, meestergast.
Janssens Liv.	» 1864, fabriekwerker.
Nuyens P. J, F.	» 1844, garenscheer ^{der} .
Roosen Theod.	» 1866, schoenmaker.
Snyers Lod. Ant.	» 1843, wever.
Solie Henri	» 1848, boekbinder.
Van Bourgonie Jac	» 1845, fabriekwerker.
Van Deun Fr. P.	» 1861, marmeraar.
Van Gompelen J. B.	» 1852, wever.
Van Luyck Pet.	» 1829, marmeraar.

Op 5 december 1900 overleed op zijn kasteel te Hoogboom de heer Baron Osy de Zegwaart, Gouverneur der provincie Antwerpen sedert 26 Januari 1889.

De Gemeenteraad, bij hoogdringendheid bijeengeroepen, stemde een adres van rouwbeklag aan de edele Familie van den dierbaren overledene, en benoemde eene afvaardiging bij deszelfs plechtige teraardebestelling.

Het behaagde Z. M. bij besluit van 16 December tot Gouverneur in dezès vervanging te benoemen den weledelen heer Cogels Fredegand, Oud-Senator, thans plaatsvervangend Senator voor Antwerpen.

Na aanmelding van zijn Bestuur, vergaderde nogmaals de Gemeenteraad op 12 Januari 1901 om

een adres van gelukwensen te stemmen, waarbij tevens eene deputatie des Gemeenteraads werd afgevaardigd om op den dag der ontvangst, zijne gevoelens persoonlijk te gaan vertolken.

Wij laten het verslag volgen door eenige geschiedkundige bijdragen, opgesteld door den heer P. Vues, stadsarchivist.

Voor al wat den voorspoed der stad mag aanbelangen, blijven wij op uwe bereidwillige medewerking rekenen.

In openbare zitting des Gemeenteraads te Turnhout, den 7 October 1901.

Ter ordonnantie :

De Secretaris,
H. PEETERS.

De Burgemeester,
V. VAN HAL.

Geschiedkundige Bijdragen

UIT DE

ARCHIEVEN VAN TURNHOUT

1601

Ten gevolge der pest die in den jare 1571 in Turnhout heerschte, waren de sterfgevallen zoo menigvuldig dat gansche huisgezinnen, ja zelfs gansche familien waren uitgestorven. Natuurlijk, dat na verloop van tijd, hieruit verschillende processen voortsproten, en ieder, die maar eenige aanspraak op de nalatenschap van eenen afgestorven mochte te maken hebben, zijne rechten op dezelve wilde doen gelden.

Het is op eene dezer nalatenschappen dat nagemelde instructie doelt. Onmogelijk al de gezegden in verschillende getuigenissen vervat, aan te halen.

Deze nota dient alleen om uit gemelde authentieke stukken te begrijpen, wat het inzicht van aanleggers en verweerdere behelsde.

Uit het produktieboek van het Jaar

Thoon geproduceert by derffgenamen Geert Van Lyer ;
Tegens derffgenamen Wouter Wayens, gedaen ter presentie van Wouter Roymans ende Cornelis Loyckx, Schepenen, desen 8 Meye 1601

Henrick Maes, Segerssone voirleden Heyligeest meester deser vryheyt oudt ontrent 70 jaeren, rechtelyk hiertoe gedaecht Synde, om in de Saecke getuygenisse der waerheyt te geven, gehoort ende geexamineert opt innehouden van den vyfden en zesden articule van de repleycke ende jerst op denselven vyfden articule over hoort, seeght en verclaert hy deponent by synen ede hiervoren in handen des officiers in dese present gedaen; goede kennisse te hebben, dat het huys gelegen alhyer op ten hoeck van de Herenthalsstract daer vuyt gestorven is Wouter Wayens, heeft toebehoort een vrouwpersoon genoempt Marie Marcellis, wesende jonge dochter, ende dat deselve Marie Marcellis nog toebehoorden den beempt in de Smaelvoort gelegen, in den selven articule geruert; maer van den Ecker in denselven articule verhaelt. verclaert hy deponent ignorant te syn; verclarende hy deponent oyck goede kennisse te hebben dat deselve Marie Marcellis is geweest de gerechte moyken van Dingna Van der Laet endat naer de doot van Marie Marcellis 'tselve huys en den beempt verstorven en gesuccedeert is op de selve Dingna Van der Laet; redenen van welwetenheyt, want deselve Marie Marcellis tot diverse reysen comende spinnen ten huysse van des deponents broeder Peeter Maes, woonende naest hem deponent en hy deponent daer dyckwyls present wesende dickmaels geseeght en verclaert heeft geene andere erffgenaemen als de voorschreve Dingna Van der Laet te hebben die haer goederen souden deylen; ende dat deselve

Dingna oversulckx naer de doot van deselve Marie Marcellis haer moyken deselve goederen oyck aenveerd en beseten heeft. Hem op den inhoudede van voorschreven zesden articule, seeght en verclaert hy deponent: Ten tyde als de groote pest in den jaere 1571 en daer ontrent binnen dese vryheyt onder de menschen grootelyckx was regnerende, altyt binnen deze vreyheyt gewoont te hebben op den Graetecker in de Herenthalsstract met allen syn familie van wyff en kinderen en noyt daer vuyt vertrocken geweest te syn, en datter ten dyen tyt oyck noch meer andere borgers waren blyven woonen, nyettegenstaende datter oyck vele verlopen, gestorven en vertrocken waren, als namentlyk heeft hy deponent goede kennisse dat ter selver tyt hyer binnen de vryheyt noch woonden en gesont waren Jan Van Selt met syn familie den een hoop schrobbers, (*) binnen deselve vryheyt en bleven of er woonden noch geestelycke noch wecrelycke; er hadden eenighe geweest als d'heer Adriaen Embrechts, d'heer Everaerts en Ruyter Kieuits die de pest niet en cregen, maer datter oyck noch waren die deselve pest al in huys hadden en alsoo in geselschap nyet en mochten verkeerē. Dat oyck den voorschreven Bruer Peeter ter begeerte van de borgerye alhyer is gecomen geweest om de siecken te troosten en in haer vuyterste bytestaan. Aengaende in thienden articule voorschreven verhaelt staet, heeft hy deponent oyck nyet gehoyrt dat den voorschreven Bruer Peeter hem oyt over de siecken qualyck soude gequeten hebben maer ter contrarie, als wesende een goet heer de siecken bygestaen als voor: Ende geloofte hy deponent oyck wel dat denselven Bruer Peeter onder tusschen in note mach gestelt hebben 'tgene de cranchen in haer vuyterste begeerden gedaen te hebben, maer mitsdyen hy deponent oyck vuyte vryheyt tot Pappenbruggen geloopt was en heeft diesaangaende nyet sonderlinckx gehoort. Hem deselve deponent noch overhoort opten inhoudede van den 10, 11, 13, 14 en 15 articule duplice seeght en verclaert

(*) Schrobbers, reeuwen, Peste infectos curare.
Schrobbers, reeuwen, zieken verzorgen, ook grafmaken.

hy deponent (naerdyen d'innhouden van deselve hem deponent is voorgelesen) waerachtig te syn dat ten jare van 1571 binnen dese vry-
hyet de peste soo heeft gewoet dat mits de menichte van de siecken en
tgebreck van den pastoor of andere priesters men denselven heer Bruer
Peeter Van Geel, alhier heeft moeten crygen om dese gemeynthe te die-
nen en in absentie van den pastoor in de plaetse van denselven pastoor
de heylige Sacramenten te administreren, en andere nootelycheden te
doen, hebbende alsoo deselve Bruer Peeter gebruyct de qualiteyt van
den voorschreven pastoor, gelyck de voorschreven heer Everaerts oyck
was doende en nochtans egeen pastoor en was, en dat selve alsoo ge-
welcken voer de Siecken brouwde; Jan Kievits Saeger, naeste gebuer
van Wouter Wayens; Bartholomeus Stoops, vuytrecker van de cruy-
den aen de Siecken; Peeter Clerckx en Dierick Van Myerde, Peeter
Schotelmans, vuytdeylders van de broeden aen de Siecken en noch ander
die hem deponent nu nyet te voeren en comen, dewelcke daegelycx heel
de vreyheit door waren gaende, staende en verkeerende; redenen van
welwetenheit verclaert hy deponent, soo hy daegelycx ter kerck was
gaerde dieverse persoenen van de voirgenocmpde onder ander wel te
hebben sien gaen en sitten voer den Rooden Schilt (thans de huizing op
de merkt, bewoond door de kinderen Hendrickx-Van de Luygaetder)
naest de voorschreve huysinghe, mede oyck wel voer Wouter Wayens
en op andere plaetsen; Ende anders of voider, verclaerde voirts, syde
noch partye te dragen, winste noch verlies te hebben, noch maegschap
van partyen.

Thoon geproduceert voer derfigenamen Wouter Wayens

Tegens

derffgenamen Geert Van Lyer, gedaen ter presentie van Wouter Roy-
mans, en Jan Gevaerts, Claessone Schepenen, desen 19 Juny 1601.

Jeronymus Van Myerde oudt omtrent 63 Jaeren, rechtelyk hiertoe ge-
daecht synde, gehoort, geedt ende geexamineert opten inhoud van den
negenden, tienden en elfden articule van de antwoorden der verweer-
ders, seeght en verclaert hy deponent goede kennisse van denselven
inhoud te hebben, besonder dat ten tyde aldaer verhaelt binnen dese
vryheit de peste soo regneerde datter nyet veel borgers (als alleenlijk
schievende was deurdyen dat het volck soo wyt verspreyt saten, in vel-
den, bosschen en andere plaetsen henne hutten gemaect hebbende en
by sulcke middelen ten minste twee of drye priesters van doen hadden,
verclaert hy deponent oyck dat vuyt redenen voorschreven binnen dese
vreyheit te dyen tyt 'tvolck met malcander egeene frequentacie en was
houdende, inder vuege dat de straten met ashooopen, en mesthooopen,
bedekt waren en andere plaetsen, met grasse bewassen en verwildert
waren byna gelyck velden of broecken. Ende dat er oyck ter selver tyt
soo vele menschen waren overleden dat men nauwlycx opt kerckhof of
gewyde aerde plaetse conste vynden of become. Hem dat oyck waer-
achtig is dat terselver tyt in omliggende plaetsen verboden was dat die
van Turnhout nyet en souden logeren en dat sy die oyck wel deden ver-
trecken als sy te weten quamen dat het borgers van Turnhout waren.
Ende anders of voiders, verclarende voirts prout moris.

Jacob Coppens, Innegesetenen deser vryheit oudt omtrent 78 jaeren
Rechtelyk hyertoe gedaecht, geedt, gehoort ende geexamineert als den
voorgaanden. opte selve articule ende naerdyen hem deponent d'Inne-
houden der selve is voorgelesen seeght en verclaert, daeraff anders nyet
te weten dan dat in den jaere van 1571 alhier binnen dese vryheit van
Turnhout de contagieuse siecte der peste alsoo heeft gegraveert dat be-
naest allen dingesetenen derselve waren verlopen deen hyer ende dan-
der daer, in velden, bosschen en hutten soo datter terselver tyt binnen
dese vryheit nyet vele (dan eenen grooten hoop schrobbers) en waren
blyven sitten, noch geestelycke noch weerelycke, ende dat hy deponent

ter selver tyt oock sieck te bedde was liggende van selve siecte en synen sone daer aff gestorven en begraven; verclaert hy deponent dat den voors. Bruer Peeter van Herenthals alhyer, deur goede vrienden was geroepen en bewillicht te comen om de siecken in haeren vuytersten by testaen en te troosten, gelyck hy deponent verclaert dat (soo hy sieck was) deselve heer Peeter hem oock bericht heeft ghadt ende sacramentaliter geadministrert; verclarende hy deponent oock dat hy noyt gehoort heeft dat Bruer Peeter voors. hem qualyck soude gequeten hebben int bystaen van de siecken, maer dat hy was een goed eerbaer priester ende heer, doende syn officie gelyck dat behoorde, sonder dat hy deponent wete dat denselven Bruer Peeter enige testamenten oft vuyterste willen soude beschreven oft aengeteeckent hebben, soewel tselve wel mach gebeurt syn mits de absentie van den pastoor oft andere notabele persoon vuyt reden voors. Ende dat denselven Bruer Peeter Van Gele ter selver tyt alles dede tgene een pastoor soude hebben connen oft moegen doen gebruyckelyks de qualiteyt van denselven pastoor al oft den pastoor selver geweest hadde eveneens onder de siecken ende int administreren van de H. Sacramenten als voeren; Hem heeft hy deponent oock goede kennisse dat heer Henrick Everaerts ter selver tyt binnen dese vryheyt oock noch gebleven was, maer mits de menichte van siecken en dat die soe wyt verspreyt waren soo in boschen, velden, hutten enz. wel te dencken is dat heer Henrick voors. de hulp van den voors. Bruer Peeter heeft versocht en van doen ghadt, om de selve siecken by te staen; verclaert oock datter ter dyen tyt eegene frequentacie onder de menschen alhyer en is geweest; in sulcker vuege dat de straeten mesthoepen en asch hoepen met groesse bewassen waren gelyck driessen oft velden en datter nouwelyck plaetse meer en was opt kerckhof om de dooden te begraven; verclaerende oock waerachtig te syn dat die van Turnhout ter selver tyt in de omliggende plaetsen geen verblyf konden vinden en die hebben doen vertrecken tot andere of voerdere plaetsen.

Blykens rekening door den Rentmeester Wouter Mathé,
Wouterssonne, gedurende de jaren 1599 en 1601
ingaaude met St. Jan 1599 en eindigende met zelven
datum 1601, beliepen zijne ontvangsten als volgt:

Volgens ordonnantie van schepenen moest er betaald worden door de ingezetenen der stad Turnhout zeven beden, bedragende iedere beden 558 gulden 13 stuivers; dus voor de zeven beden 3910 gl. 11 st. over 4 buiten beden bedragende iedere bede 254 gl. 11 st.

1 bl. makende voor de 4 buiten beden.	1,018, 7
over de vleeschbanken bij de vleeschhouwers gebruikt	18, 4
over de cynsen en andere inkomen van goederen door hem ontvangen	122, 12
over tol en weeggeld gedurende het jaar 1599.	18, 4
idem » » » het jaar 1600.	11, 4
over den impost van steen en aardewerk in 1599	3, 4
idem » » » » in 1600	4, 10

Mits den slechten tyd werden in de jaren 1599 en 1600 geene plavyen en pannen gebakken en was den impost gedurende deze jaren niet verpacht geweest. » »

Het uitvoeren van torf heeft gedurende deze twee jaren ook niets opgebracht. » »

Het uitvoeren van de bieren bedroeg gedurende deze 2 jaren. 4, 19

De verpachting van den impost van meten, bedroeg voor deze 2 jaren. 88, »

De verpachting van den zolder bedroeg voor de 2 jaren.	76,
over verhuurde goederen is er betaald geweest	38, 2
door Hendrick Fyen in koornpacht betaald	59, 7
wegens verkocht koorn aan verscheide	112, 11
van Jan Aerts pachter van de tiende	56, 11
van Jan Rutten zyne pacht bedragende	9, »
Totaal van den ontfang.	<u>5,551, 2</u>

Vuytgeven :

Aan ordinariisse beden in verschillende reizen aen den Rentmeester Van Mansdael betaald	2046, 15
Vuytgeven van ongelden die op voorschrevene sommen geloopen	23, 19
Vuytgeven en lasten die den Borgemeester der vryheyt van Turnhout jaerlijckx gewoonlijk is ende behoort te betaelen; soo aen den Rentmeester van den Hertoch van Brabant als aen de taefele van den H. Geest (Armbestuur)	914, 14
Vuytgeven extraordinaris : hier in zijn begrepen de kosten van wegdoen van Soldaten, reisgeld aen deselve, wegdoen van gevangenen, rond dragen van brieven naer verschillende plaetsen, levering van legerwagens en peerden, destijds betaelde men voor het wegslijpen van eenen dooden razenden hond 2 stuivers; voor geleverde sneppen betaelde men 8 stuivers; een pond boter goldt 4 stuivers; er wierdt betaeld aen eenen bode, komende van Breda, om wiltbraet te leveren aen sekeren capitein aldaer de som van 11 stuivers. Betaeld voor 2 koppelen Capuijnen in recommendatie deser vrijheijt geschonken aen den heer Lansloot Raedemaeckers, regent van M. Grobbendonck binnen Antwerpen, 6 gul-	

den. Betaeld aen Wouter Roijmans voor 2 sneppen en 7 koolduiven 22 stuivers, waermede deze vuytgevnen samen beliepen.	435, 6
Vuytgeven aen legerwagens	87, 11
Voor geleverd brandhout en Torf die opt heerenhuijs verbrant wordt	39, 19
Vuytgeven soo van Wilbraet, vacatien als anderssints. Destijds betaelde men 20 à 22 stuivers voor eenen haas: betaeld aen Anthonis Peeters voor den wijzer op den toren te zetten voor arbeidsloon 6 gulden en voor 4 potten bier hem geschonken 6 stuivers. Aan den rendant voor reijskosten naer Antwerpen en verblijfkosten aldaer gedurende 3 dagen de som van 4 gl. 16 stuivers; voor 2 koppelen patrijssen in recommendatie deser vrijheijt geschonken tot Antwerpen op het kantoor Van Mansdael 37 stuivers. Aen eenen bode komende met eenen brief van Arendonck 4 stuivers betaeld aen Machiel Muijens om eenen Tambourijn te leijden tot Castel en int wedercomen tot op de Baelscheheijde tsamen 8 stuivers. Betaeld voor het vervoeren van Alphen naer Turnhout van een tambourijn drij vrouwen en een kint, 15 stuivers. Gegeven aen drij soldaeten die gevangen waren geweest tot onderhoud gedurende hun transport 10 stuivers aen Steven Van Immerseel betaeld voor een paer nieuwe schoenen voor een dienaer deser vrijheijt 35 stuivers. Voor levering en reparatien van 2 klampen aen d'Out Turnhoutsche brug 6 stuivers; voor nagelen 3 stuivers en voor arbeidsloon 4 stuivers. Aen 2 soldaeten komende van S'Hertogen Bosch omdat zij zouden doorreijzen betaeld 5 stuivers Men betaelde voor 2 dagen vacatien van toezicht 16 stui-	

vers. Betaeld aen Peeter Engelen voor 2 levende haesen 30 stuivers. Voor naer Antwerpen te reijden en int wederkeeren half, hiervoor betaeld aen Matthijs Van de Moer 20 stuivers, waermede dese vuytgheven samen beliepen	200, 19
Vuytgheven aen erbeijtsloon en houtbosschen voor Mutsaertbinden betaelde men 6 stuivers per honderd mutsaerts. Aen de werklieden in het grootenhoutbosch wierdt betaeld 9 stuivers daegs, dese vuytgheven beliepen samen	51, 17
Vuytgheven aen pioniers en andersints	108, 3
Vuytgheven van ordonnantien, betaling van intresten en andersints.	
Hier in begrepen 7 gl. 10 stuivers door de vrijheijt geschonken op kermisdach aen de jonghe gesellen omdat sij den omgang hadden helpen vereeren, al nog 24 gulden aen de gilde van St. Sebastiaen om het <u>cokerhuijs</u> daermede op te timmeren in het schuttershof; mits dat men bevint in de rekeninghe van Adriaen Matheeus, Rentmeester in Sijnen Leven over de jaere van 1565 en 1566, dat de vrijheijt, de huijsen van het schuttershof heeft vercocht en de penningen daervan genoten; nog betaelt 7 gulden 16 stuivers voor 400 pannen aen voors. huijsken. Dese vuytgheven beliepen samen	587, 8
De vuytgheven waren samen	4,497, 11
Den ontfanck was	5,551, 2
De vuytgheef was	4,497, 11
Is dus bij hem meer ontfanghen als vuytghegeven ende blijft de vrijheijt schuldlig	1,053, 11

Over baldadigheden van Soldaten

1601

Edele welgeboren genadige heeren.

Alsoo op ghisteren alhier binnen dese Vrijheijt sijn gearriveert ses oft seven Soldaten van uwen garnisoene, soe hebben deselve hun gegeven ten huijse van Rutger Kievits alhier. alwaer zij sijn ghebleven tot drije ure toe, drinckende en clinckende; Soo ist gekent dat den Rentmeester van Haere Hoechheden met twee schepenen ontrent hetselve huijs ge-gaen zijnde ten huijse van de Weduwe Hans Vandercloet in dienste van Haer Hoechheden, gehesien hebben dat eenen van dije met een roer sloech en stiet eenen borger op de straete, sonder dat deselve soldaten van te voiren eenich hinder of te letsel is ghebeurt 'tsij op borgers ofte van iemant van 't magistraet, om dwelck en om minder oploep onder de borgers te verhueden de voirs. Rentmeester mette schepenen toeloepende, riepen hola! dat daervoer den voirs. soldaet vallende ter aerde, is sijn roer aff gegaen sulcx dat het roer lossende tusschen den voirs. Rentmeester en eenen anderen borger raekende het loot tot in eenen deurstijl heeft gedreven ende sodanighe moetwil qualijck is te verdracghen: Soo is terstont eene groote hoop borgers bijeen gelooopen, zulcx dat de voirs. Rentmeester en Schepenen ghenoch te doen hadden om de soldaeten in huijs te krijghen; Dat aldaer zijnde, hebben (sonder des versocht zijnde) ghehoont hunne paspoirte bij UEd. geteekent en hun te verzekeren van den persoon van Rutger Kievits, daerop den voirs. Rentmeester hun zeijde: dat zij in het huijs blijven denselven persoon nijet en zouden becomen, verzoekende over sulcx dat zij weder vertrecken, maer dat zij tzelve nijet en begheerden te doen, seggende dat UEd.

hun belast hadde te blijven tot dat zij denselven persoon souden hebben achtervolgens 't voirs. billet; Soo hebben wij daervan visie verzocht en 'tselve vindende ongheteceekt, heeft den voirs. Rentmeester, representerende de plaetse van Schoutet in zijne absentie, gheseght 'tselve nijet te houden van weirde mits dat het nijet onderteceekt en was; versueckende anderwérf dat zij hun weder stille houden en voirts corts te vertrecken om 't voirs dangier, maer dat zij nijet teghenstaende blijven met dreijgementen; Soo eest dat wij UE van alle 'tghene voirs. wel hebben willen adviseren, datter egheen voordere desordre of te ongeluck aff en come 't zij tusschen de voirs. Soldaten en eenighe Borgers, UE versekerende dat soo wij nyet bij gheluck tusschen beide en hadden ghecomen datter nijet eenen soldaet aff en soude hebben ghecomen en veele borgeren oijck mede gekwetst souden hebben ghebleven. Soo verstaen wij dat dese borghers ofte die van Hoogstraeten deselve soldaten souden hebben hiergebracht, om hen te doen betalen van zijne borghtochte, d'wolck soo ten hove aengedient wordende, UE wete, hoe dat het verstaen soude worden, want borghers nijet als met recht en begeiren te sprecken.

Daer om ons betrouwende op UE discretie, ons dienstelijck ende oijtmoedelijck aenbevelende. Bidden den Almoeghenden, denselven, wel geboren Heere, UE in sijne ghoddelijcke protectie te gespaeren.

Vuijt Turnhout desen XVII Februarij 1601 ten vier ure naer noon. UE demoedighe en ghedienstige dienaeren, Rentmeester, stadthouder en schepenen der vrijheijdt van Turnhout.

Ter ordonnantie derselve (geteekend) Berrewaer.

Uit het Resolutieboek van het Jaar 1701

Resolutie genomen binnen Turnhout bij de Heeren Hoofft
Officieren der achterquartieren, nopende de 24 st.
in dato 21 7ber 1701.

Op de convocatie gedaen van wegens dije Regeerders der Stadt ende Vrijheijdt van Turnhoudt, In d'absentie van heer Hoofftschouth van de heeren Hoofft Officieren van den quartieren van Herenthals. Hoogstraeten ende Geel, ten oorsaecke van de gedruckte ordomantie aen de selve toegesonden wegens dije heeren gedeputeerde van de Heeren Staeten van Brabant, door hunnen Raedt en Rentmeester in den Quartiere van Antwerpen. I. B. van Parijs volgens de gedruckte circulairebrief bij de selve onderteekend de dato 12 7 bris lestleden, nopende het lichten van vijffentwintich Stuijvers op ieder aeme ofte tonne biers, twee Stuijvers op ieder pot brandewijn ofte gedistilleerde wateren, ende gelijcke twee stuijvers op ieder pont toeback in de kleine steden, vrijheden en te platte landen alleen, sonder daer inne te begrijpen de Hooffsteden van dese Landen ende Hertogdomme van Brabant, gelijck noch bij eene voorgaende ordonnantie der voors. Heeren Staeten over hetselve subject in den Iaere 1696 ofte 1697 was geschiet, sonder voorgaende exemple, ter wijlen sij bevinden dat sulcke ende diergelijcke lasten als van impositie op de bieren, gemael, vleesch en wijn, 10^e, 20^e, 30^e, 100^e penninghen, schou ende hooffgelt van over de 100 jaeren altijd zijn gestelt geweest conformelijck over geheel Brabant door, sonder vuijtneminghe van de Hoofft ofte andere steden ofte plaetsen.

Op welke propositie te resolveren, is goet en gerade gevonden aff te wachten het sentiment van eenighe andere cleijne steden, Vrijheden en Dorpen, aen de Regeerders van de welcke over het voorschreven subject is geschreven om des aengaende met precautie voorts te varen. Actum et resolutum binnen Turnhout desen 21 September 1701, waeren onderteekent: H. Van Cautelbeeck, H. I. Van den Broeck, I. B. Van Tongerlo, C. Keersmaeckers, vuijt de naem van de Wethouders.

Protest ghedaen wegens de heeren Regeerders der stadt ende Vrijheijt van Turnhout den 8 october 1701.

Dije Regeerders der stadt ende Vrijheijt van Turnhout hun vindende belast met de toeseijdinghe van seeckere instructie geformeert bij ofte wegens de Gecommitteerde van de Heeren Staeten van Brabant tot het lichten van 25 stuijvers op ieder aeme biers, item van 2 st. op iedere pot Brandewijn, genever ofte andere stercke wateren, ende van 2 st. op ieder pont toeback, binnen de cleijn Steden, vrijheden ende Dorpen van deselve Lande de date 22 Augustus 1701, onderteekent H. Van den Broeck, wegens de Rentmeester der selver Heeren Staeten in het quartier van Antwerpen volgens gedruckte copije van desselfs brieff de date 12 7 bris. daer onderteekent I. B. Van Parijs, behelsende onder andere de voors. Instructie oock diversche groote penen van honderd vijftich ender mindere guldens, bovens de confiscatie van de goederen daer inne geroert tegens de contraventeurs, ende geconsidereert dat men nijet en bevint de selve instructie geconcipieert te sijn bij de generaliteijt der selve Staeten van Brabant veel min soude sijn becrachticht bij d'Authoriteijt van Sijne Majesteijt als Hertogh van Brabant ofte desselfs Souvereijnen Raede gelijk dat gewoon is te geschieden in alle impositie 't sijn van X, XX, mindere ofte meerdere penninghen hooffgelden, schouwgelden, wijn, bier, veede, gemael enz.

ende dat sonder exemptie van dije Hooffsteden, gelijk men bevindt dat dese instructie medebrengeende en de alleenelijck luidt ten laste van de cleijne Steden, Vrijheden ende Dorpen, welck men nijet en can oordeelen te wesen conform aen de Justitie distributieff ende intentie van sijne Majesteijt ofte desselfs Souverijnen Raede, evenwel om dijen aengaende in geen inconvenient te vallen tot het opbrenghen van hunne quote in den voors, last in soo verre dese voet ofte instructie daer naer in behoorelycken form wierde goed gevonden, te approberen voor het geheel Landt van Brabant, hebben deselve Regeerders sonder prejudicie van hun recht ter oorsaecke voors., provisionelijck goed gevonden, ende andersints nijet, dije Billetten daervan te laten publiceren sonder dat sij, oock van hunnen cant daer mede verstaen eenighsints te willen toestaen het stoken van den brandewijn ter wijlen dat sij bevinden dat sijn Majesteijt bij sijne beste placcaerte de dato 30 Maj 1701, 't selve soude hebben verboden. mede onder protestatie van de schadelijcke consequentie, de welcke schier ofte morgen des aengaende soude connen ofte moghe getrocken worden, maer te blijven in hun geheel om daer inne suo tempore bij middel van justitie te doen versien. Actum et resolutum in collegio Dominorum, desen 8 october 1701.

Brieff geschreven door ordre van de heeren Regeerders aen heeren Rentmeester van Parijs de date 16 october 1701.

Ter wijlen dat ons alhier diversche difficulteijten worden voorwerpen ter occasie van de Instructie tot het lichten van de 25 st. op ieder aeme biers, 2 st. op ieder pont toeback ende 2 st. op iederen pot brandewijn, genever ofte ander gedistilleerd water ons toegesonden met den gedruckten brieff bij UE. onderteekent de date 12 7 bris lestleden, alsmede oorsaecke van den Taux des halvens van uwen twege ons behandelt ende onderteekent van den 12 deser loopende maent int aensien dat

de voors. instructie daer mede alleenlijk dije cleijne steden, Vrijheden ende Dorpen is belastende sonder te sprecken van de Hooffsteden, dat deselve oock medebrenghet de belastinghe van gedistilleerde waters ende lichten van 2 st. op iederen pot derselver, dat voor het stoken derselve daer van d'advertentie soude moeten gedaen worden aen den Collecteur, daer nochtans sulcx bij placcaerte van Sijne Majesteijt de date 30 Majj 1701 is verboden, soo dat men neijt wel en can oordeelen waer naer men ten dese soude moeten reguleren, des te minder dat uwen voors. brieff van den 12 octobris circa finem is medebrenghende dat de 25 st. op ieder tonne biers dije sullen gebrocht worden uijt die Hooffsteden ende steden van Diest ende Lijer ten platte Lande van Brabant sullen onderworpen wesen aen de betaelinghe van de bovengemelde impositie van 25 st. in tgeheel daer ter plaetse alwaer deselve bieren tenplatten Lande sullen gelost ende gehuijst worden, contrarie aen den inhoud van de voors. instructie art. 13, welcke daer van alleenlijk worden belast voor de hellicht, boven deijnen soo bevinden wij oock in UE. voors. lesten brieff enen preciesen Taux vuijt gedrukt over dese stadt ende vrijheijdt ten opzichte van de voors. impositie te betalen in vier gelijcke termijnen vandrij maenden tot drij maenden en waervan de jerste soude verschijnen den lesten dagh deser aanstaende maent november op pene van reële ende parate executie sonder datum daer bij ; van de jerste oock bevint beroepen te sijn eenigh consent, placcaerte ofte Autoriteijt supreme, waardoor de voors. Impositie ende Instructie daer over geformeert selfs met groote boeten ende pene ten laste van de contraventeurs soude wesen becrachtigt, gelyck gewoon is te geschieden over desen geheelen Hertogdomme van Brabant in alle belastinghen, settinghen ende Impositieu, ende want dit alles bij UE. aen ons is toegesonden, hebben geraeden gevonden daer over dese te schrijven om over de voors. difficulteijten onsvoorgeworpen desselfs intentie

te mogen verstaen, Blijve : onderstont : Mijneheer ; noch leeger stont : UE. geaffectioneerde ende Dienstw. vrienden en Dienaeren dije schepenen en Regeerders der stadt ende vrijheijt van Turnhout. onder stond : ter ordonnantie van deselve, onderteckent G. Proost secretaris. Het opschrift was : Mijneheer, Mijneheer I. B. Van Parijs. Raedt ende Rentmeester der Heeren Staeten van Brabant over de quartierien van Antwerpen : was gedateert : Turnhout den 16 8 bris 1701.

Antwoorde van den heere Rentmeester van Parys
op den voorgaenden brieff.

Mijneheere

Ick hebbe den brieff van de schepenen ende Wethouderen van Turnhout van den 16 deser overlesen ; ende alsoo daer veel poincten instaeen dije van mijne kennisse nijet en sijn, hebbe denselven gesonden aen de Heeren gedeputeerde van de Heeren Staten van Brabant opdat sij aen UE. de saecke vuijtleggen, want sij hebben de instructie enden Tauxen geformeert sonder dat ick daer over gehoort ben geweest, indervoege dat ick nergens van geïnformeert ben geweest, ick hebbe het gereconmandeert aen de Griffier Van den Broeck ; dit is alles dat ick doen can tot UE. dienste in dese saecke. Blyve : onderstont Mijneheer, noch leeger : UE ootmoedighe dienaer, onderteckent J. B. Van Parijs.

Het opschrift was : Mijneheer Proost Secretaris der Stadt ende Vrijheijt van ende tot Turnhout.

1701

Uitdeeling der keersen met Lichtmis ten jare 1701

Adriaen Aerts teghenwoordighen II. Geestmeester deser stadt ende Vryheydt Turnhout. Ued. sal de wed. Raphael Bruininckx overleveren de wassche keerssen over het hooghtyt van Lichtemisse 1701, omme te worden wtgedeylt ende wtgeryckt naer ouder gewoonte aen de Heeren hyer volgende :

Den heere Deecken :
Den heere Plebaen :
Den heere onderpastoir :
Den heere Schoutet :
Den heere Rentmeester :
Ieder eene van $\frac{3}{4}$ pont.

Oude Schepenen

Geeraert Loycx :
Jan. Bap. Van Meurs :
Balthazar Verstraelen :
Hendrick Robert :
Peeter Van Eynde :
Hendrick Vueghs :
Jan. Bap. Meeus :
Den heere Secretaris :

Nieuwe Schepenen

Matheus Ooms :
Cornelis Van Opstal :
Jan Diericx van Turnhout :

Jan Claessen Wouterssonc :
Egidius Stuyck :
Jan Van Hoof :
Dionys Adriaens.

Verders nog :

Antonie Voets Borgemeester
Laureys van Velthoven Kerkmeester
Adriaen Aerts H. Geestmeester
Anthonius Claessens Aelmoezenier
Den heere advocaat Keersmakers
Den heere advocaat Pauly
Den heere doctor Govaerds
Den heere Anthoni Stercx chirursyn
Den heere Francis Van Meurs Kerkmeester
Denheere Leonaert Van Bladel Aelmoezenier
Jacobus Mertens voster
Den Clercq
Den Stadhoudet
Den Bode
Ieder een van $\frac{1}{2}$ pont.

Ceurmeesters

Peeter Van Eynde
Jan Ooms
Nicolae Wouters
Frederick Dergent
De Vroedvrouw
De 3 Dienaers
Ieder eene van $\frac{1}{4}$ pont.

Ter ordonnantie van de heeren Schepenen desen 28 Januarij 1701.
 $\frac{1}{2}$, get. $\frac{1}{2}$, Proost sec.

Sauvegarde van den Marechal duc de Boufflers

Louis François, duc de Boufflers Mareschal de France, Chevalier des Ordres du Roy, Colonel du Regiment des Gardes François, et Grand Bally de Beauvais et du Beauvoises; Gouverneur et Lieutenant general pour sa Majesté des Provinces de Flandres et Haynaut, Gouverneur particulier de la Ville et Citadelle de Lisle, Souverain Bally de la ditte ville et Chastelenie du dit Lisle, General des armées du Roy dans les Pays-bas Espagnols, sous l'autorité de Monseigneur le Duc de Bourgogne.

Il est expressement défendu à toutes les troupes du Cercle de Bourgogne, et autres qui sont presentement, ou qui seront cy après sous nos ordres, de ne faire aucun tort ny damage au Bourgh et Terre de Turnhovt, composée des Villages de Gierle, Lille, Beers, Vosselaer, Merxplas, Poppel, Baerleduc que Nassau, Weelde, Ravels, Wechel, Vlimmen, et du Couvent des Chanoines Reguliers de Corsendonck, et autres dépendances de la ditte terre, pais de Brabant, de prendre ny enlever aucun des Meubles, Bestiaux, Grains, Fourages, Chevaux, et autres choses appartenantes aux habitants des dits lieux, à leurs Familles et Domes-tiques, sur peine aux Cavaliers, Soldats, Dragons, Valets, et autres punition très rigoureuse et à fin que personne n'en pretende cause d'ignorance nous voulons que Copie de la présente sauvegarde soit affichée aux lieux marquez cy-dessus et autres qu'il appartiendra. A la quelle copie signée du Sr. Van Den Broeck Cheff Officier du dit Bourgh et Terre, foy sera ajoutée comme au present Original : Fait au Camp de Rithoven le 16 d'Août 1701, etoit signé le Mareschal Duc de Boufflers, et plus bas contre signé Riep et cacetté en scire rouge du seaux du dit Mareschal, Ainsi est. /, Signé /, I. H. Van Den Broeck.

Lettre

de M. le Marechal Duc de Boufflers, à M. les Lieutenants Generaux et autres Commandants les quartiers de Troupes de France dans les Pays-bas-Espagnols, à Bruxelles le 2 Septembre 1701.

Quelque application que l'on ait, Monsieur, à tenir la main pour faire vivre les Troupes dans la discipline, et police militaire, il est difficile qu'on puisse prévoir tous les abus qui peuvent se glisser, surtout quand les dites troupes sont en si grand nombre, et aussi estendues que les nôtres le sont, non seulement dans toutes les Villes et Bourgades, mais même dans tous les Villages et Maisons des particuliers : ce qui n'a esté fait que dans la vue d'en conserver mieux le Pays, afin que la charge estant portée par tous, elle en soit plus légère.

Quoique je n'aye pas sujet de me plaindre qu'il soit arrivé de grands des-ordres, neantmoins la longueur de nostre séjour ne laisseroit pas de causer des incommodités aux habitans de ces Pays cy, si l'on ne tenoit exactement la main pour obliger nos Troupes à vivre avec sagesse, et leur estre le moins à charge qu'il nous sera possible, d'autant plus qu'en cela vous et moy ne ferons qu'exécuter les ordres que le Roy m'a donnés. C'est pourquoi sur les avis que j'ay reçeu de plusieurs endroits, j'ay cru devoir vous mander, que vous avez la bonté de donner vos soins et vostre application pour me seconder à executer les Ordres du Roy.

On m'a raporté que les Officiers qui sont logés dans les Villages, se logent à leur volonté dans toutes les maisons et même dans celles des Gentilshommes, s'il y en a quelqu'un dans l'estendue de vostre commandement qui se soit logé sans le Billet des Gens de Loix, je vous prie de luy ordonner de sortir de son Logement, et de deffendre à qui que se soit de loger dans pas une maison, sans le Billet des dits gens de Loix, et en cas qu'on découvre qu'ils exemptent des personnes qui ne doivent pas l'estre, sur l'avis que vous m'en donnerez, j'en écriray à M. le Marquis de Bedmar lequel en ordonnera comme il le jugera a propos.

On m'a donné avis de plusieurs endroits que les Officiers des Troupes du Roy chassent dans les Villages a portée de leurs quartiers, comme tous les Villagés sont cantonnez, et qu'il s'en suivroit la destruction totale du gibier, je vous prie de faire deffendre tout de nouveau a tous les officiers et autres, qui sont sous votre commandement, d'aller à la

chasse et de tuer aucun gibier, et si quelqu'un contrevient a cet ordre, je vous supplie de le faire mettre aux arrêts, et de m'en donner avis, pour en ordonner un chatiment plus sévère.

Comme il m'est revenu qu'il y a des Regimens dans les lieux qui sont cantonnés, qui prennent plus de fourage qui ne leur en appartient, suivant l'extrait des reveues, et les places que le Roy accorde aux Officiers, à l'occasion de quelque profit qu'il peut y avoir sur le prix des places, je vous prie de faire avertir tous les Regimens qui sont à vos ordres, que ceux qui prendront des rations au dela de ce que porte l'extrait des reveues, ils payeront ce surplus comptant au prix de l'entrepreneur, ou s'il n'y a pas d'entrepreneur, au prix de l'entreprise la plus prochaine, qu'à cet effet vous ordonnerez aux commissaires qui sont à vos ordres, de donner un extrait des reveues aux maieurs des lieux, ou les troupes sont cantonnées, et que vous ordonnerez aux dits commissaires d'y tenir la main sur peine d'en répondre, à commencer du premier de Septembre.

La ration de fourage a esté réglée jusqu'à présent à dixhuit livres de foin sans paille, ou à quinze livres de foin et cinq de paille au choix des habitans, comme cette règle n' a esté faite que parce que la paille estoit rare avant la moisson aujourd'huy qu'elle est faite, il sera libre aux habitans de s'en tenir à ce premier règlement, ou de donner seulement pour unè ration douze livres de foin, et dix livres de paille.

Ce règlement n'a lieu que pour les troupes cantonnés, et pour celles auxquelles le Pays fait les avances des fourages, car pour les troupes qui sont fournies par les magasins du Roy, la ration sera toujours comme à l'ordinaire.

Pour ce qui est de l'avoine elle sera toujours fournie des Magasins du Roy, comme par le passé.

Il m'est encor revenu que dans plusieurs Villages, dez que les pay-sans avoient battu la paille, les cavaliers, soldats ou valets d'officiers, la prenoient pour leur usage, comme il est necessaire d'empêcher ce

desordre, quand il y aura quelque plainte sur ce sujet, je vous prie de faire arrêter ceux qui l'auront commis, de les faire punir sévèrement, et de faire payer aux regimens le double de ce que la chose pourra valoir.

Il faut empêcher pareillement de couper aucun Arbre, ny de rompre des haiez sur la même punition que cy dessus.

Il faut deffendre aux soldats de couper aucuns fourages, de prendre des poids, fèves, et generalement aucuns fruits à peine d'estre punit rigoureusement, et le dommage payé au triple par les regimens.

Quoyque mon intention n'ait point esté lorsqu'on a logé les troupes dans les Villages, que le logement fut une charge aux paysans, néant-moins à l'occasion du mauvais tems des jours passez, j'ay appris que tans les troupes campées, que celles qui sont cantonnées, ont pris les maisons et autres endroits qui estoient à portée d'eux, pour se mettre plus à l'abry de l'injure du temps. Pour empêcher que pareille chose n'arrive à l'avenir, je vous prie d'ordonner que qui que ce soit, n'ait a se mettre dans aucune maison sans l'agrement de l'hoste, ou un billet du Mayeur et quand même on sera logé sur le billet des gens de loix, ou Mayeurs, l'hoste par préférence aura sa famille, ses bestiaux et ses grains à couvert, et s'il y a du logement de reste, ce sera pour les troupes, et au cas qu'il ny en ait pas, les cavaliers, soldats et Dragons camperont dans le verger de l'hoste, ou auprès à sa volonté.

S'il ne revient aucune plainte pour tous les faits cy dessus outre que le commandant des regiments m'en repondra je feray camper les regimens au front de Baudiere.

Je vous prie Monsier d'ordonner aux commissaires qui sont à vos ordres, aux commandans et aux Majors des regimens de faire souvent la visite des quartiers, afin que vous soyez averty de bonne heure des abus qui peuvent s'introduire pour y remédier dez leur commencement, et tacher par vos soins que nous ne soyons à charge a ce Pays qu'autant que la necessité et la conjuncture des affaires présentes nous y obligent, je vous supplie de me mander la reception de la presente lettre, et de me croire toujours, Monsieur, tres sincerement, et tres parfaitement à vous
Le Marechal duc de Boufflers.

1801

Séance du 5 Pluviose an 9, 25 Janvier 1801

Le Maire de la commune de Turnhout, instruit par la voie publique qu'il se fait depuis quelques jours dans différents cabarets de cette commune des rassemblements d'ouvriers et artisans ; lesquels tendent à faire hausser le prix ordinaire de leurs salaires et à forcer leurs maîtres à leur payer le prix qu'ils auront arbitrairement payé ; et considérant que de semblables rassemblements sont formellement prohibés par les lois notamment par celle de la police Municipale et celle du 16 Juin 1791,

De l'avis de ses adjoints. Arrête :

fait défense, à tous ouvriers, artisans et compagnons de quel art et profession que ce soit, de former aucune association ni assemblée délibérante pour quelque cause et sous quelque prétexte que ce soit ; à peine d'être poursuivis et punis conformément aux lois.

Fait en Seance date comme dessus. (Signé P. I. Luyckx) Maire.

Seance du 21 Pluviose an 9. 10 Février 1801

Vu la résolution du conseil Municipal de cette commune du 17 Frimaire dernier, tendante à ce que tous les biens ruraux de la commune de Turnhout soient arpentés pour confectionner une nouvelle matrice de manière que chaque partie de propriété soit taxée à son revenu d'après sa qualité et son étendue.

Considérant que le citoyen Pierre Gys, arpenteur s'est chargé de cet arpentage moyennant : 1e d'une indemnité de 5 sols de Brabant par

— 99 —

Bonnier ; 2e qu'il lui soit accordé en qualité d'aide : 1° un écrivain pour annoter son travail, 2e deux tireurs de chaîne. Le tout aux frais de la commune, ce qui a été accordé.

Considérant ensuite que pour parvenir à une répartition juste et rendre le travail régulier, il est essentiel qu'on confie un ouvrage aussi important à des hommes probes et éclairés ; qui en même temps seront tenus de diminuer, laisser ou augmenter les taxes portées à l'ancienne matrice suivant que le cas l'exigera.

Séance du 30 Pluviose an 9. 19 Février 1801

Le Maire

En vertu de l'heureuse nouvelle de la Paix qui lui est arrivé officiellement du Sous Prefet, s'empresse d'en donner connaissance sur le champ à ses administrés.

Arrête le programmé suivant :

1° Le Maire de la commune de Turnhout assisté de ses adjoints et de la force armée qui sera invitée à cet effet, procédera à la publication solennelle de la Paix avec l'empire Germanique dans toutes les rues de cette commune.

2e Cette publication se fera sous le son des cloches, du carillon et sous le bruit du canon.

3e Pendant trois jours consécutives et à trois reprises différentes, le matin de 6 à 6 1/2 heures, le midi de 12 à 12 1/2 heures ; et le soir de 9 à 9 1/2 heures ; le son des cloches et du carillon se fera entendre de nouveau.

4e Le 3 Ventose à 10 heure du matin un Te Deum sera chanté dans l'église paroissiale et ou tous les fonctionnaires seront invités d'y assister en cortège.

5e Pour terminer les jouissances, un Bal aura lieu à la maison commune ou tous les fonctionnaires publics seront invités.

Fait à la maison commune, jour, mois et an que dessus.

Séance du 19 Vendémiaire an X. 11 Octobre 1801

L'adjoint du Maire de Turnhout

Ce jour étant fixé pour la tenue des Séances du Maire et adjoint et étant assemblé se presenta l'épouse de Corneil Swinnen, cabaretier à Turnhout, laquelle nous exposa que le 18 courant vers le soir, les préposés de l'octroi de bienfaisance de cette ville étoient entrés chez elle et avoient trouvés dans la cave trois tonneaux de bière étrangère encavés et non déclarés, ce que les dits préposés reconnaissant, marquèrent les tonneaux susdits et me déclarèrent qu'ils en alloient dresser procès-verbal, mais l'exposante observa aux dits préposés que s'étoit la subtiliser, attendu que le Maire lui avoit donné la permission verbale de venir décharger chez elle pour la facilité avant d'en faire la déclaration au bureau de l'octroi: Le Maire susdit en pleine séance, affirma l'avancé de l'exposante pour ce qui le concerne, sur quoi, moi soussigné adjoint ai observé au Maire qu'il outrepassoit les bornes de son pouvoir et que s'étoit déroger directement aux reglements de l'octroi, établi par l'Administration Centrale, approuvé par le Ministre: Et que je m'opposerais de tout mon pouvoir à ce qu'il ne soit violé d'avantage, attendu que cette permission favorisoit la fraude et les fraudeurs et même le Receveur de l'octroi; celui-ci présenta ses registres constatant que la dite exposante n'a déclaré que deux tonneaux sur dix jours tandis qu'il est à la connaissance d'un chacun qu'elle débite un tonneau par jour ce qui lui fut représenté par moi adjoint: sur cela le Maire prit la parole. Soutenu par le second adjoint, et me dit avec colère: vous voulez égorger les habitans, mais moi je n'ai pas ce caractère; et se retira de la séance avec l'adjoint susdit.

De tout quoi le present a été dressé pour l'information de qui de droit. En présence du commissaire de police et du Receveur de l'octroi et de ses préposés. (signé) Borghs, faisant la fonction de Maire et I. I. Liebrechts, secret.

Séance du 23 Vendémiaire an X. 15 Octobre 1801

Le Maire provisoir de Turnhout

Vu le rapport du Receveur de l'octroi de Bienfaisance établi en cette commune, par lequel il conste que la fraude s'exerce de plus en plus par la latitude qui a été donné au charretiers etc.

Considérant que cette permission est préjudiciable aux intérêts de l'octroi et contraire au règlement des moyens d'exécution du dit octroi puisqu'elle cherche à les eluder.

Considérant qu'il est plus que tems de remédier à un abus qui tolère la fraude et les fraudeurs, et par ce moyen empêche la commission du Bureau de Bienfance, de porter du secours à un nombre considérable de malheureux, à cause que les fonds qui devoient leurs revenir sont ravis par la fraude.

Arrête

1o Que tous les contrevenants à l'art. 9 des moyens d'exécution de l'octroi de Bienfaisance seront punis rigoureusement conformément au même article.

2o Le présent arrêt sera de nouveau publié au lieu accoutumé pourque chacun aie à s'y conformer.

3o Le présent arrêt sera publié et affiché dans la langue flamande et copie en seront transmises aux préposés de l'octroi pour qu'ils y tiennent la main strictement,

Fait en séance date comme dessus (signé) Borghs faisant la fonction de Maire et I. I. Liebrechts secret.

Séance du 7 Brumaire an X. 31 Octobre 1801

Programme pour la Célébration de la fête du
18 Brumaire dans la Ville de Turnhout.

1re La veille du 18 Brumaire an X à sept heures du soir la fête du lendemain sera annoncé aux habitans par des décharges d'artillerie, le son de toutes les cloches et du carillon.

2° Le 18 Brumaire (9 Novembre 1801) à sept heures du matin le même bruit aura lieu de nouveau.

3° A dix heures du matin sous le son des cloches et du canon. Le Maire en costume assisté de tous les fonctionnaires publics qui seront invités à la maison commune, accompagné de la Gendarmerie nationale, se rendront en cortège à la sous préfecture.

4° Un arbre vivace de la liberté sera transporté dans le cortège Soutenu de quatre vierges par des rubans tricolors d'une main et tiendront de l'autre une branche d'olivier, pour être planté à la place de celui non vivace.

5° Un char de triomphe précédera le cortège et une musique guerrière se fera entendre.

6° Au sommet de l'arbre de la liberté sera arboré un drapeau tricolor au bas duquel sera inscrit : A la liberté, au pacificateur du globe.

7° Le commissaire de police portera l'Etendard Republicain, orné d'une branche d'olivier.

8e Le cortège se rendra avec le sous préfet, par le grand tour au marché, ou les fonctionnaires publics planteront l'arbre de la liberté.

9e De là le cortège se rendra au temple de la loi ou le Maire prononcera un discours analogue à la fête.

10e De là et toujours en cortège l'on se rendra dans la grande Eglise, pour assister sur la demande des habitans à un Te Deum, qui sera chanté pour remercier l'Etre suprême de l'heureuse nouvelle de la Paix.

11° Ensuite l'on on se rendra à la sous préfecture ou le cortège s'y terminera.

12° Le soir à six heures il y aura comédie pour les fonctionnaires au profit des pauvres.

13° A la même heure le canon, cloches et carillon se feront entendre.

14° A neuf heures du soir un bal donné par inscription terminera la fête.

Fait et arrêté en Séance comme dessus. (signé) Borghs.

Inhoudstafel.

Titel	I.	Staat der bevolking.	5
»	II.	Gemeentebestuur	12
»	III.	Gemeente-inkomsten.	17
»	IV.	Liefdadige gestichten	23
»	V.	Geestelijkheid	30
»	VI.	Openbaar onderwijs	33
»	VII.	Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.	37
»	VIII.	Gezondheidsdienst.	40
»	IX.	Justitie, openbare veiligheid en gevangenis.	42
»	X.	Militie	48
»	XI.	Openbare belastingen	51
»	XII.	Openbare werken	55
»	XIII.	Landbouw	61
»	XIV.	Nijverheid	66
		Geschiedkundige bijdragen uit de archieven van Turnhout	75

